

V I E N Y B Ė

72 M. 10 N.

BROOKLYN, N. Y.

1958 M. KOVO (MARCH) 7 D.

TEL. APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Dabar

JUOZAS TYSLIAVA

Lietuvos ir jos kaimynų okupacija vis dėlto bado akis Maskvai.

Štai jos radijas, komentuo-damas Dulles pareiškimą, aiškina, kaip Baltijos valstybės "pasidarė Sovietų Sąjungos dalimi." Girdi, --

"Tatai įvyko ne jėga, bet pagal žmonių valią, kad sovietinė valdžia Baltijos respublikose buvo įsteigta."

Just like that! Baltijos respublikų piliečiai pasikvietė raudonąją armiją su Dekanozovu, Višinskiu ir Zdanovu priešaky ir "nuvertė savo buržuazinių nacionalistų vyriausbes..."

Nesistebėsime, jei vieną gražią dieną Maskvos radijas pradės pasakoti, kad lietuvių, latvių ir estų trėmimai į Sibirą taip pat buvo vykdomi "žmonių valia" -- jiems patiems prašant...

Atleiskite, bet tik paskutinis "nabitiji durak" gali patikėti tokioms negudrioms Maskvos pasakoms.

Prisipažinsiu, kad Stepono Kairio atsiminimų knygą "Lietuva budo" prarajau su dideliu dūšios godumu.

Sitie "vaiko ir jaunatvės atsiminimai" skaitytoją taip sučiumpa, kad jis paskiau su nemažesniu apetitu suvirškina ir antrąją knygos dalį, "Kas buvo Lietuva."

Bet ir ši iš dalies skaitytojui jau žinoma medžiaga, kurią autorius neišvengiamai turėjo atmiešti apysausiais statistikos daviniais, yra sudorota su tobulu meistriškumu.

Kalbos stilius, kurį Steponas Kairys panaudojo šiai savo 400 puslapių knygai parašyti, gali sukelti pavydo jausmą net ir labai subtalaus lyriko širdyje.

Atsiminimai baigiasi 1905 revoliucijos išvakarėse, ir "Lietuva budo" savo turiniu, rodos, sakyte sako: "Imkite mane ir skaitykite."

Dabar, kai Amerika jau paleido ir antrąjį žemės palydovą, o rusai, sakoma, rengiasi paleisti tokį sputniką, kuris nufotografuotų mėnulį iš kitos pusės, tai vienas angliškas laikraštis paskelbė sensaciją:

Dėdė Samas žino skraidančių lėkščių paslaptį! "The Air

VIRŠUJE: Liberty Federal Savings and Loan Association vedėjai ir direktoriai savo skyriaus -- Stenton Ave. ir Duval St. Philadelphijoje -- atidarymo iškilmėse. Iš kairės į dešinę: Kazys S. Čeledinas, prezidentas, Edmund Kanin-Kaniušis, direktorius, Stanley Vasikonis, viceprezidentas, J. Berton Carnett, Jr., direktorius, George S. Reins, patarėjas, John A. Brown, direktorius ir Ona Čeledinienė, vykdomoji viceprezidentė ir naujai atidaryto skyriaus vedėja.

Force knows that flying saucers are real and interplanetary", tvirtina laikraštis. Bet vyriausybė, girdi, bijosi, kad šitos paslapties paskelbimas gali sukelti paniką. "A crisis in Wall Street, an uproar by organized religion", toliau aiškina laikraštis.

Laikraštis tvirtina, kad aviacijos majoras Donald Keyhoe, skraidančių lėkščių "specialistas", neseniai iš vienos radijo stoties norėjęs kalbėti apie "enigmą danguje."

Kai tik mj. Keyhoe ištarė, kad "dabar aš jums pasakysiu, ko jūs dar negirdėjote", jo kalba buvo nutraukta...

Liberty Federal atidarė skyrių

(MŪSŲ PHILADELPHIJOS KORESPONDENTO)

Prieš 57 metus (1901) Philadelphijoje įsteigta Pirmoji Lietuvių Paskolos ir Statybos Bendrovė, vėliau tapusi federalinės apdraudos korporacijos nariu ir pasiūdinusi Liberty Federal Savings and Loan Association padarė dar vieną stambų žuolį į priekį. Ši beveik 27 milijonus dolerių turto pasiekusi bendrovė šiaurinėje Philadelphijos miesto dalyje -- Stenton Ave. ir Duval Street -- atidarė savo skyrių, kuris, kaip tuojau matysite, yra vertas ir kitų miestų lietuvių dėmesio.

Liberty Federal Savings and Loan Association prezidentui Kaziui S. Čeledinui, viceprezi-

dentei Onai Čeledinienei ir vykti, bet per paštą atsidariusi direktoriams, kaip Edmundui Kaniušui, St. Vasikonui, George S. Reins ir kitiems vadovaujant, išskilingas skyriaus atidarymas įvyko vasario 24 d. ir tęsėsi visą savaitę. Per tą laiką naujai atidarytą Liberty Federal skyrių, kurio vedėju yra viceprezidentė Ona Čeledinienė, aplankė apie 8,000 žmonių. "Open House" buvo pratęsta dar vienai savaitėi, nes tuojau paaiškėjo, kad visų interesantų negalima spėti aprūpinti. Mat, kiekvienam atidariusiam naują sąskaitą duodamos vertingos dovanos: laikrodžiai, tacos ir t. t. Net ir asmeniškai negalintieji at-

sieji 100 dolerių ar mažiau sąskaitą, yra apdovanojami.

Reikia pasakyti, kad šis Liberty Federal skyriaus atidarymas buvo lygu šventei. Ypač tos Philadelphijos miesto dalies gyventojams, kurie didelėje daugumoje yra jauni žmonės, neseniai sukūrę savo šeimų židinius. Tuo labiau, kad šioje miesto dalyje nėra kitos taupymo įstaigos. Pats skyriaus pastatas yra moderniškas ir įdomus architektūros atžvilgiu. Kita vertus, Liberty Federal viceprezidentė Ona Čeledinienė nepagailėjo šiam (Nukelta į 3 psl.)

CLEVELANDO LIETUVIAI

J. ANTANAITIS

Savanas-kūrėjas, Vyčio Kryžiaus kavaliereus, karo invalidas Aleksandras Mackevičius.

Minėdami Vasario 16 sukaktį, negalime užmiršti Lietuvos nepriklausomybės kovas ir jų dalyvių. Nes jie faktinai nepriklausomybės paskelbimą įgyvendino ir savo krauju aplaistė.

Clevelande gyvena vienas tų kovų dalyvių, savanas kūrėjas, dviejų Vyties Kryžių kavaliereus, karo invalidas Aleksandras Mackevičius. Jam teko kovoti dviejuose besikuriančio Lietuvos priešų frontuose -- bolševikų ir lenkų.

1919 m. ankstybą pavasarį, palikęs Marijampolės Marijonų vienuolyną, kur buvo įstojęs mokytis, jaunuolis A. Mackevičius atvyksta į kovotojų eiles, Lietuvą nuo priešų ginti. Mūsų kariuomenės dar tik užuomazga, ji menkai ginkluota ir aprūpinta. O priešų eilės kurkas gausesnės, grąso net keliais frontais. Tačiau mūsų savanoriai nepalaužiamos valios ir ryšto, laimi kovas.

Tų metų balandžio-gegužės mėn. A. Mackevičiui teko kovoti Trakų-Zaslių rajone su bolševikais. Čia jis ties Mijaugoniais buvo sužeistas. Su lenkais jis kovojo 1919-20 m. Selnų rajone. Šiame fronte, ties Gibais, buvo sunkiai sužeistas ir kaip nustojęs 95% darbingumo, buvo paleistas iš kariuomenės.

Ilgą laiką gydėsi. Tik nuo 1929 m. pradėjo sau duoną užsidirbti. Pradžioje dirbo geležinkelio stoty, o vėliau kariuomenės intendanto rūšis siuvykloj Kaune. Čia jo darbą nutraukė ir į slėpų Atlanto atbloškė raudonasis antplūdis į Lietuvą.

Paklaustas apie Lietuvos nepriklausomybės kovas, A. Mackevičius ilgai negalvodamas pasakoja, kad jam maloniausias prisiminimas iš tų kovų yra likęs tas faktas, jog plačioji visuomenė anuomet laisvės kovų dalyvių bei jų žygius gerbė ir vertino. Tai prisimindamas, jis mieliai grįžtų į Lietuvą, žinoma, jei likimas pašauktų ir jo sveikata leistų dar kartą Tėvynei laisvę iškovoti.

Jis labai abejoja, ar gerai padaręs, palikdamas Lietuvą antru kartu raudonajai lavai besiveržiant. Jam dabar atrodo, gal prasmingiau būtų buvę ten kovoti su partizanais, drauge žūti ir amžiams ilsėtis savo krauju aplaistyto Lietuvos žemelį...

Ypač jam beprasmis atrodo gyvenimas, kai iš savo tautiečių čia girdi savo gimtosios kalbos, savo tautos, jos praeities paniekinimą. Jis negali suprasti, kaip vienas čia lietuvis generolas, paklaustas, kur padėjo savo gražią uniformą, atsakė, kad supykęs suplėšė ją ir numerė!... To generolo jis negali suprasti, nei pateisinti, kada savo savanorio kepurę jis tebe saugoja pagarboje.

Apie medžiaginę pagalbą Amerikoje invalidams A. Mackevičius sako, kad jis gal tik simboliškai iš savo tautiečių ir jų organizacijų čia tą pagalbą patiria. Duona kasdienė ir gydymusi reikia pačiam, iš kur išmanai, pasirūpinti, nors jau keleri metai kaip nedarbingas. Čia pat jis pabrėžė, kad didžiausią paramą jis susilaukia iš clevelandiečio dr. K. Pautie-

niaus, kuris nemokamai jam teikia medicinos pagalbą ir suselkia vaistais.

O kai kas iš invalido šalpos reikalo -- pasakojo A. Mackevičius -- net pasityčioja. Pavienas Clevelando veikėjas jo akyse pasijuokęs, esą, gaila, kad neatsivežęs į Ameriką doleriams spausdinti mašinėlą, tada ir invalidus pakankamai būtų suselkęs...

Trumpai

* Vasario 16 d. Clevelande iškilmingai paminėta WHK salėje. Pagrindinę kalbą pasakė teisėjas E. R. Hoover. Meninėj dalyje buvo specialus montažas "Gimtoji žemė". Ta dieną abiejose lietuvių bažnyčiose buvo iškilmingos pamaldos su atitinkamais pamokslais. Šventės išvakarėse Šv. Jurgio bažnyčioje įvyko religinis koncertas. Kaip Vasario 16 d. minėjimo tąsą, vasario 21 d. įvyko lietuvių pasirodymas Clevelando Centrinėje Bibliotekoje, vadovaujant A. Augustinavičienei, dalyvaujant Čiurlionio ansamblui, B. Smetonienei, A. Stempuzienei, J. Krikštolaitytei ir R. Lobe. Savaitė anksčiau atskirai Vasario 16 paminėjo atitinkama programa Vyskupo Valančiaus vardo lituanistinė mokykla, vadovaujama mkt. J. Zilionio. Minėjimas ir Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 40 m. sukaktį aprašė Clevelando amerikiečių laikraščiai.

* LB apylinkės naujai išrinktoje valdyboje pirminko pareigas perėmė J. Virbalis, vicepirminkų -- K. S. Karpis ir A. Alkaitis.

* Liustikaitės ir Vaznelio koncertas praėjo su pasisekimu, sutraukdami apylinkę lietuvių sąlę.

* Tautinių šokių grupė Grandinė, vadovaujama L. Sagio, atšventė penkerių metų sukaktį. Jos pasirodymai sudaro gražų įnašą lietuviškuose rengimuose.

* Skautų darbėlių parodė, įvyko DIRVOS lange. Be kita ko, joje buvo išstatyta ir gaminių iš Lietuvos.

* Darbų atosifigis Clevelande vis didėja. Yra lietuvių, kurie jau baigia 6 mėn. bedarbio pašalpas.

* Grupė Clevelande gyvenančių žurnalistų ir šiaip aktyvesnių veikėjų artimiausiu laiku ruošiasi aplankyti Washingtoną.

* Iniciatorių grupė, P. Tamulionis, O. Jokubaitienė ir J. Sadauskas, imasi pastangų įsteigti L. Bendruomenės apylinkę naujosios parapijos ribose.

**Nepamirškite
atnaujinti
prenumeratos**

Vyr. skt. L. Čepienė ir vyr. skt. Stp. Kairys apžiūrėjo Highland State Parką (40 mylių į šiaurę nuo Detroito, Mich.), kuriame rugpiučio 15-30 dd. įvyks lietuvių skautų ir skaučių jubiliejinės stovyklos.

- V. Kizlaičio nuotrauka.

Skautai minėjo Vasario 16

Cleveland, Ohio. -- Pilėnų skautų ir Neringos skaučių tuntas Clevelande vasario 14 d. surengė Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 40 metų sukakties minėjimą skautams ir skautėms. Į sveigą atsilankė per 150 skautų tėvų.

Įnešus vėliavas ir sugiedojus Lietuvos himną, vyr. sktn. Pr. Karalius padarė išsamią Lietuvos atkūrimo ir nepriklausomo gyvenimo apžvalgą. Po to Vytauto D. draugovės skautai pastatė vaizdelį "Nepriklausomybės sapnas". Vaizdelį paruošė ps. R. Vizgirdas.

Po sveigai įvyko jaukus skautiškas pasilinksminimas ir šokiai. Skautų tėvų komitetas, talkinant skautų mamytėms, surengė bufetą.

Vasario 16 d. visi skautai ir skautės organizuoti su vėliavomis dalyvavo pamaldose už Lietuvą. Pamaldas laikė kun. Ivanuskas, o kun. Džlegoraitis pasakė giliai patriotišką pamokslą. Po pamaldų įvyko palaiminimas Šv. Sakramentu ir po to pilnutėle bažnyčia žmonių pritariant vargonams, didingai sugiedojo Lietuvos Himną. Ši kartą pamaldos praėjo tikrai pakilioje šventiškoje nuotaikoje.

V. V.

Auka Punsco lietuviams

Cleveland, Ohio. -- Pilėnų skautų tunto skautai ir vadovai Clevelande, Vasario 14 d. minėdami Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 40 metų sukaktį, savo aukas šiais metais skyrė Punsco lietuvių jaunimui.

Vyr. sktn. V. Kizlaičio iniciatyva ir siūlyma tapę tikslui rinkliava buvo pravesta visuose vienetuose ir tunto sveigos metu. Aukojo: -- Vytauto Didžiojo skautų draugovė -- 8,50 d. S. Daukanto skautų vyčių būrelis -- 12,15 dol., S. Dariaus jūry skautų laivas -- 6,70 dol., 5 skautininkai per skautininkų ramovė -- 23 dol., gauta aukų iš tėvų ir bičiulių -- 19 dol. Viso gauta aukų 67,45 dol. Tame skalčiuje aukojo po 10 dolerių -- V. Stankauskas ir V. Kizlaitis, po 5 dolerius -- inž. R. Bajoraitis, G. Juškenas ir Pr. Karalius, 3 dolerius -- O. Jokubaitienė, po 2 dolerius -- inž. St. Matas, Vl. Petukauskas, ir Pr. Petraitis; po 1 dol. -- V. Apanius, A. Andrašiūnas, St. Lazdinis, V. Kamanatas, V. Muliolis, G. Pašakarnienė, A. Rukšėnas, O. Zygienė, V. Šenbergas, Dr. M. Vaitėnas ir R. Vizgirdas. Kiti skautai aukojo pagal savo išgales.

Pilėnų skautų tuntas nupirko kankles ir jas pasiuntė (per Punsco lietuvių kultūros draugiją) Punsco lietuvių jaunimui, kad jas panaudotų savo pasirodymų metu lietuviškos dainos ir muzikos palaikymui ir garsinimui vietos jaunimo ir visuomenės tarpe.

Aukos dar renkamos ir už surinktus pinigus bus nupirka lietuviškų dainų ir muzikos plokštelių ir pasiūsta Punsco lietuvių jaunimui.

V. V.

APAČIOJE: Pilėnų tunto skautai iš surinktų aukų padovanoję Punsco lietuvių jaunimui kankles.

-- V. Kizlaičio nuotrauka

VIENYBĖ

LITHUANIAN WEEKLY
Established in 1886

Juozas Tyšliava
Editor and Publisher
192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, New York
Tel. APplegate 7-7257

Entered as Second Class
Matter October 23, 1907 at
the Post Office of Brooklyn
N. Y. Subscription Rates:
USA, Canada and other
countries \$7.00 for one
year. Advertising rates on
application.

APLINK Pasauli

• Naujausias Amerikos povandeninis laivas, varomas atominė energija, pasinėręs perplaukė Atlantą per 8 dienas ir 11 valandų. Įprastiniai povandeniniai laivai šį kelią nuplaukia per 14 dienų.

• Vasario 21 d. brazilų laivo kapitonas Barauna prie Trejybės salų pastebėjo skrajojantį lėktuvą, kurią spėjo nufotografuoti.

• Kai Amerika kasmet paruošia 75,000 naujų inžinierių, Anglija 12,000 ir Prancūzija 3,000, Sovietų Sąjunga, kaip skelbia Maskvos radijas, paruošia 165,000.

• Vokiečiai ruošiasi statyti milžinišką diržabli, didesnę už "Graf Zeppelin" ir "Hindenburg", kuris turės salę, restoraną, barą ir kabinas.

Jam pakilti bus naudojamos vandenilio dujos.

• Nuo praėjusio gruodžio mėnesio Sovietų respublikose padaryti dideli valymai: atleisti du Aukščiausios Tarybos pirmininkai, šeši ministrai pirmininkai, dvidešimt vienas centrinių komitetų sekretoriai. Gi šiomis dienomis nušalintas Bielorussijos vidaus reikalų ministeris Baskakov.

• Lenkijos komunistų partijai pradėjus tikrinti sąrašus ir braukti arivistus bei konservatinius elementus, iš partijos pašalinta 150,000 asmenų.

• Kadaro ipėdinis Vengrijoje Ferenc Muennich pareiškė, kad Vengrijos teisėjai esą per daug švelnūs kontrerevoliucionieriams. Jis priminė, kad bausinės turinės būti skiriamos visu griežtumu.

CYPRESS HILLS LIETUVIŲ ŽINIAI

Lietuvių Bendruomenės Cypress Hills apylinkės valdyba šaukia metinį narių susirinkimą, kuris įvyks kovo 7 d., 7:30 val. vak., YMCA salėje, 570 Jamaica Ave. (prieš Highland parką). Važiuojant traukiniu išlipti Norwood stotyje, o Jamaica autobusu prie Highland parko.

Darbotvarkėje: Valdybos ir revizijos k-jos pranešimai, apyskaitos, sąmatos ir veikimo plano priėmimas, valdomųjų organų ir atstovų rinkimai ir kiti reikalai. Be to, J. Šlepetys padarys pranešimą rinkimų reikalais.

Valdyba kviečia narius ir prijauniančius atsilankyti.

Išnuomojamas didelis šviesus kambarys su teise naudotis virtuve. Šiluma, karštas vanduo ir t. t. Kreiptis: J. Zarskienė, 8901 107th St., Richmond Hill, N. Y. Telefonuoti: VI 6-9091.

DEŠINĖJE: Liberty Federal prezidentas Kazys S. Čeledinas priima Federal Home Loan Banko viceprezidento William M. Stout dokumentą, patvirtinantį skyriaus atidarymą. Gėtimai, Ona Čeledinienė, vykdo moji viceprezidentė ir skyriaus vedėja. Viduryje, ant pakopos, Antonethe Schmid, 1901 m. mados suknelėje, kurią paskolino Vienybė.

APAČIOJE: Dalis publikos, laukianti savo eilės atidaryti naujas taupomąsias sąskaitas. Dešinėje, laukia eilės atsiimti dovanas už atidarytas sąskaitas. Viduryje, Hedy Sarcevičiūtė, Liberty Federal tarnautoja, dalina svečiams „svenyrus“. Nugara į kamerą (kairėje) sėdi Elena Vainiūnienė, Liberty Federal sekretorė, greta, prie rašomosios mašinėlės, tarnautoja p-nia Rose Codman. Kasdien, nuo ryto iki vakaro, naujai atidarytame Liberty Federal skyriuje keletas tarnautojų registravo naujus depozitorius.

Liberty Federal atidarė skyrių

(Atkelta iš I psl.)

reikalui energijos ir sumanumo: Jos pastangomis, vietos spaudoje buvo sukeltas nepaprastas susidomėjimas. Re-

zultate, ištisą savaitę lankė žmonių minios. Beveik visi atsilankiusieji atidarė taupymo sąskaitas. Tokiu būdu per savaitę laiko Liberty Federal skyriuje buvo atidaryta 3,000 naujų sąskaitų, kas sudaro bendrą 415,000 dolerių sumą.

Kaip jau minėjome, šios Philadelphia miesto dalies gyventojai daugumoje yra jaunos šeimos su vaikais. Visiems šiems jauniems namų savininkams dabar, pavasariui atėjus, teks kreiptis dėl paskolos namams taisyti ir t. t. Liberty Federal skyrius kaip tik yra pasiruošęs jiems padėti. Panašiai kaip ir centre, 202 North Broad Street, Liberty Federal suteikia įvairius patarnavimus: duoda paskolas namams pirkti, aprūpina kelionių čekiais ir t. t.

Liberty Federal skyriaus atidarymo proga gauti sveikinimo telegramų iš įvairių Amerikos vietovių. Taip pat gauta labai daug gėlių. Pažymėtina, kad didelį gėlių bukietą atsiuntė Lithuanian Savings and Loan League iš Chicago. Jū-

sų korespondentui, dalyvavusiam šiose išskilmėse, rūpėjo patikrinti Onos Čeledinienės reakciją.

-- Naujai atidarytas Liberty Federal skyrius, kiek žinau, yra jūsų kūdikis, ponja Čeledinienė. Jūs daugiausia rūpinotės jo atidarymo išskilmėmis. Ką Jūsų vardu galėčiau pranešti Vienybės skaitytojams?

-- Pirmiausia prašau mano ir personalo vardu padėkoti visiems už sveikinimus, gėles ir linkėjimus, kaip visada, su draugiška šypseną atsiliepė Ona Čeledinienė.

-- Aš suprantu, kad Liberty Federal yra pasiryžusi patarnauti ne tik Philadelphia lietuviams. Ar tai tiesa?

-- Taip, čia gali atidaryti taupymo sąskaitas visi Amerikos lietuviai -- nuo Atlanto iki Pacifiko.

Kitais žodžiais, Liberty Federal įstaigoje gali taupyti ir kitų miestų lietuviai. O tai reikalais galima kreiptis ir lietuviškai, nes Liberty Federal pareigūnai, kaip sekretorė

(Nukelta į 9 psl.)

'ISTORINIS' NESUSIPRATIMAS

Slaptai įsteigta katalikų diriguojama istorijos draugija pasivadino bendrine lietuvių organizacija.- Dar vienas žingsnis plačioje akcijoje paimti savo žinion visą kultūrinį gyvenimą.

Vadinamam "kultūros" kongrese (1956 m.) buvo kilęs sumanymas įsteigti "istorijos draugiją" ir tam reikalui buvo sudaryta trijų asmenų komisija. Kai kas į tą sumanymą žiūrėjo skeptiškai. Kiek atsime nu, Brooklyno Darbininke buvo pareikšta abejonė, ar verta profesiniai įskaldyti palyginti negausias kultūrininkų jėgas. Daugumas tačiau komisijos atsiklaustų istorijos mėgėjų pasisakė už draugijos steigimą, duodami savo sugestijų. Pav. buvo nurodyta, kad reikią susirūpinti istorikų prieaugliu, nes vadinamą mūsų "jaunųjų" kartą sudaro asmenys, kurie jau peržengė savo, laidotuvių skelbimų terminologijos laikantis, "pusę amžiaus". Vienas svarbiausių draugijos rūpesčių už tai turėtų būti įieškojimas būdų sudominti mūsų istorija jaunesnius akademikus.

Po to kuriam laikui užstojo tyla. Tik šių metų pradžioje kai kurie istorikai ir istorijos mėgėjai gavo pranešimus, kad jau įsteigta LIETUVIŲ ISTORIJOS DRAUGIJA ir jos valdybą keturiems metams sudaro sekantieji asmenys: V. Liulevičius, -- pirmininkas, kun. dr. A. Matulaitis MIC, -- reikalų vedėjas, Česlovas Grincevičius -- redaktorius (?), Alicija Rūgytė -- sekretorius ir dr. A. M. Račkus kasininkas. Kiek tie asmenys yra nusipelnę lietuvių istorijai -- platesnė visuomenė nežino, (tik dr. A. M. Račkus yra pagarsėjęs savo monetų rinkiniu). Daugiau žinomas tų asmenų politinis ir ideologinis nusiteikimas. Vaizdžiai kalbant, atrodo, kad šioji valdyba buvo išrinkta DRAUGO prieangyje. Ir iš tikro paaiškėjo, kad tą valdybą iš savo tarpo išsirinko panašūs 9 "istorikai", draugijos steigėjai. Jų tarpe, aišku, netrūko ir DRAUGO "dvasios vado" kun. V. Bagdonavičiaus.

Nuošaliam stebėtojai neaišku, kodėl, jei nebuvo norima sudaryti siauros katalikiškos istorijos draugijos, įsteigiamą susirinkimą nebuvo pakviesta pvz. dr. V. Sruogienė, lituanistinėse mokyklose naudojamos Lietuvos istorijos vadovėlio, plataus Lietuvos Istorijos leidinio ir daugybės straipsnių periodikoje autorė, ar tuo laiku Chicagoje dar gyvenęs enciklopedijos redaktorius prof. Pr. Čepėnas. Pasitikrinus paaiškėjo, kad dr. V. Sruogienė, labai palankiai atsiliepusi į pirmą steigėjų anketą, tik dabar gavo pranešimą apie jau išrinktą valdybą ir pasiūlymą paduoti

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

draugiją. Prie prašymo turi būti pateiktos ir dvejų natūralių rekomendacijos!

Lietuvoje katalikų politikai atkakliai kovojo už savo atskirą katalikišką universitetą. Vytauto D. Universitete jie jau turėjo atskirą teologijos filosofijos fakultetą, kur galima buvo mokytis ne tik katalikiškos filosofijos, bet ir katalikiškos istorijos, geografijos bei literatūros. Išsivijoje pastebima kita tendencija -- paimti savo žinion ir valdyman bendrines organizacijas. Nuostabus istorijos draugijos įs-

teigimas tėra tik vienas žingsnis pirmyn šia linkme. Dėl to kalti ne tiek "katalikų" vada, kiek daugiau ar mažiau liberaliai nusiteikę kultūrininkai, kurie gavę pakvietimą dalyvauti kuriam nors kultūriniam parengime ar kult. organizacijoje, jaučiasi taip pagerbtai, kad tuojau tą pakvietimą priima, nenorėdami suprasti, jog savo dalyvavimu platesnės tautos kraiste pridengia tik smulkų ideologinį kromelį.

Zinoma, iš tokių "istorikų" draugijos bus tiek pat naudos, kiek iš jos tėvo "kultūros" kongreso, tačiau piktos valios atrodo, buvo pademonstruota nemažai.

VILNIUS. Šv. Mykolo bažnyčia. J. Kuzminskio raižinys

AMERIKOJ SUSIRINKS VIRŠŪNIŲ KONFERENCIJA ?

Praėjusį trečiadienį prezidentas Eisenhoweris spaudos konferencijoje pareiškė, kad Amerika niekad neuždarys durų viršūnių konferencijai ir jis pasiruošęs veikti visada, jeigu pasirodytų, kad bent vienas žingsnis taikos link galės būti nužengtas.

Prezidentas pareiškė, kad jis mielai sutiktų, jei vyriausybės galvų konferencija susirinktų Washingtone, ypač jei ji turėtų ilgiau užtrukti. Šiai jo minčiai, kaip jis pareiškė, sovietai viename savo pranešime rodo palankumą.

Suprantama kodėl Sovietai tokį prezidento pasiūlymą mielai priima, nes tas duos progos Chruščiovui ir kitiems ko-

munistų vadams atvykti į Ameriką.

Valstybės sekretorius Dulles kuris iki šiam laikui priešinosi vyriausybės galvų konferencijai, irgi pareiškė, kad Amerika pasiryžusi susitįkti su Sovietų vadais bet kokio lygio konferencijoje, jeigu tik būtų galima pasiekti tikro susitarimo.

MIRĖ

Jurgis Valaitis, 78 m. amžiaus, gyvenęs 20-34 Palmetto St. Brooklyne, mirė vasario 25 d. Palaidotas kovo 1 d. iš Angelų Karalienės bažnyčios į Šv. Trejybės kapus. Liko žmona Kastancija, sūnus Vincas, dukterė Adelė Mikalauskienė ir anūka. Laidojo S. Aromiskis.

ĮSPŪDŽIAI IŠ VASARIO 16 MINĖJIMO CHICAGOJE

Aplė 3 val. p. p. žmonės jau grūdosi į Marijos Aukštesniąją Mokyklą, kurios auditorijoje turėjo įvykti vasario 16 minėjimo programa. Erdviam mokyklos vestibulyje buvo spūstis. Be pavienių žmonių, ėjo organizacijų atstovai vėliavas nešini, būriavosi ginkluoti legionieriai ir t. t. Visi dirbo, skubėjo. Nežiūrint to, programa prasidėjo apie 40 minučių vėliau. Mat, reikėjo gaulkti besivėluojančiųjų garbės svečių. Vyskupas H. J. Carrol, turėjęs būti pagrindiniu kalbėtoju, vėlavo, o senatorius P. H. Douglas ir gero kai pavėlavęs atvyko.

Salei esant beveik pilnutėlei (balkonuose dar buvo vietų) Povilas Gaučys, ALT skyriaus pirmininkas, paskelbė iškilmingą posėdį atidarytą ir davė ženklą organizacijoms nešti į sceną vėliavas. Už garbės prezidiumo stalo sedėjo: Lietuvos Konsulas dr. P. Daužvardis, Lietuvos kariuomenės Savanorių-Kūrėjų Sąjungos Chicagos skyr. pirm. A. Juodka, vyskupas V. Brizgys, vyskupas H. J. Carroll, Vliko pirmininkas dr. A. Trimakas ir inž. A. Rūdis.

Sugiedojus Amerikos ir Lietuvos Himnus, vyskupas Brizgys paskaitė gerai suredaguotą invokaciją, savanoris kūrėjas A. Juodka perskaitė Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo aktą. Deja, aktą buvo galima skaityti geriau. Nemaloniai skambėjo akto signalai parašus skaitant: Jot Basanavičius ir t. t. Argi nebuvo galima susižymėti signatarų vardus ir paskaityti juos ištiesai? Pagerbus žuvusiųjų dėl Lietuvos atminimą, prasidėjo kalbos.

Pirmutinis žodį tarė P. Gaučys. Kalboje vyriausiąją mintį jisai pareiškė, apgallestaudamas bolševikų persekiojamą religiją, o ne paties minimo įvykio svarbą. Be to, jo buvo pasakyta: "Lietuva pradžioje gynėsi, bet argi atsilaukysi prieš tokį galingą priešą?" Publikoje buvo lyg nustebimas pirmą kartą išgirdus tokį pareiškimą.

Konsulo dr. P. Daužvardžio žodis, kaip ir visada, buvo neilgas, bet kondensuotas: kovoti be jokių paliubų, iki Lietuvai bus grąžinta laisvė ir nepriklausomybė. Vliko pirm. dr. A. Trimakas savo žodyje pabrėžė, kad dabar neverti ir dejuoti, bet ryžtingai ir vieningai turime kovoti.

Po šios kalbos, inž. A. Rūdis, ALT sk. narys, susirinkusiems pristatė garbės svečius. Kalbėjo senatorius Paul H. Douglas. Jo turininga kalba truko apie 10 minučių. Jisai pabrėžė, kad šiuo momentu Lietuvos byla yra pavojingoje būklėje. Mat, sovietai stengiasi išgauti esamos padėties pripažinimą, o vakariečiai be-

veik linkę į koegzistenciją. Tačiau, anot jo, Amerikos vyriausybė ir ateityje laikysis savo pasižadėjimų Lietuvos atžvilgiu -- nepripažinti Sovietų okupacijos ir veikti išlaisvinimo (be karo) kryptimi. Sekančioje kongreso sesijoje senatorius Douglas žadėjo iš naujo įnešti Laisvės Administracijos (Freedom Administration) pasiūlymą. Vyskupas H. J. Carroll, savo nuoširdžioje kalboje, šį tą pakartojo iš senatoriaus kalbos, bet svarbiausia jis atkreipė lietuvių dėmesį į vienybės reikalingumą.

Šia proga vyskupui Carroll buvo įteikta gražus, pergamentu meniškai surašytas padėkos adresai. Mat, NCWC, kur jis buvo atsakingas pareigūnas, yra padėjęs lietuviams tremtiniams emigruoti į Ameriką.

Svečiams iš scenos pasitraukus, ALT sk. sekretorius dr. Rudokas paskaitė sveikinimus ir rezoliucijas.

Po oficialiosios dalies sekė meninė. Parodyta vaizdelis "Trys Savanoriai", kuris praejo gana nuotaikingai. Solistė Janina Liustikaitė, labai vykusiai padainavo tris dainas. Dainavos ansamblis, Atetlies šokėjai ir Alice Stephens Ansamblio kvartetas vykusiai atliko užbaigiamąją meninę programos dalį.

Iškilmingasai minėjimas baigtas lietuvių evangelikų kunigo Anso Trakio jautria malda ir "Lietuviais esame mes gimę". Fažymėtina, kad publikoje girdėjosi priekaištų dėl pirmininko Gaučio netakto su evangelikų kunigu: jis ne tik į prezidiumą nebuvo pakviestas, bet ir baigiamąją maldą skaitė nuo ramos kampelio -- scenoje jam nebuvo numatyta vietos. Tuo tarpu jis buvo pakviestas atlikti religinei apeigai.

Minėjime šiemet žmonių buvo kiek mažiau, negu pernai ir aukų gauta taip pat truputį mažiau. Besiskirstantieji po minėjimo dalijosi įspūdžiais, ir ne iš vieno man teko girdėti, kad pernai Blinstrubo vadovautas minėjimas buvęs rimtesnis, tvarkingesnis ir geresnį įspūdį palikęs.

P. Vaičiūtytė

J. Markiewicz

AND SONS, INC.
Laidotuvių Direktorai
15 TRUMBULL STREET
New Haven, Connecticut
Telefonas: LOcust 2-9229

KARLONAS

FUNERAL HOME
Lietuviams tarnauja daugiau kaip 20 metų.
280 CHESTNUT STREET
New Britain, Connecticut
Telefonas: 9-1181

MANO ŽIŪRONAS

SARŪNAS

Atominiai ginklai galvatrukčiomis tobulinami ir darosi baisesni, o pasaulis vis aiškiau skyla į dvi nesukalbančias puses. Kas iš to išeis? Neįsakyčiau, kad bus karas? O gal Maskva demokratės, o Amerika socialistės iki aš susife-deruos kaip Šveicarijos vokiečiai, prancūzai ir italai? Tada įvyktų mūsų pamirštamo kudirkininko, Povilo Višinskio, gyvenimo tikslas: "Brolybė, lygybė ir laisvė!"

★

Egiptas ir Sirija apsiungė: Dieve duok, kad unija nebūtų "liublininė".

★

Daug žinome apie Hollywoodo lietuvių artistę Rūtą Lee Kilmonytę. Bet ką žino apie E. Adamaitis, kuri vaidina Vasilios rolę New Yorko rodomoje Mosfilm studijos filme "Liepsnos virš Volgos"?

★

Mūsų spaudoje tebesprendžiamas klausimas: ar demokratinė Lietuva būtų geriau save gynusi prieš Maskvą, negu "tautininkų" Lietuva? Suomiai kariavo. Pilsudskininkais nusikratę lenkai dusyk įrodė demokratinės visuomenės patriotinį ryžtą beviltiškai gintis: kai Varšuvos burmistras gynė sostinę, vis laukdamas Anglijos ir Prancūzijos lėktuvų ir kai Stalinas kurstė vidaus armiją sukilti, bet judo-

Prancūzai kalba apie Lietuvą

Lietuvos igalioto ministerio Prancūzijai dr. S. A. Bačkio rūpesčiu yra reguliariai leidžiamas prancūzų kalba biuletėnis "Bulletin Lithuanien".

Vasario 16 d. proga išėjo padidintas numeris, kuriame surinkta daug įdomios medžiagos. Skyriuje "Prancūzai kalba apie Lietuvą", rašo buvę Prancūzijos pasiuntiniai Lietuvoje G. Du-long ir R. Ristelhueber. Taip pat yra įdomios medžiagos iš tarybinės spaudos apie dabartinę socialinę, politinę ir ekonominę padėtį Lietuvoje, įrodančios kaip ten persekiojama žmogaus laisvė, religija etc.

INŽ. J. VILGALIO PASKAITA

Inžinierių ir architektų susirinkimas su inž. J. Vilgalio paskaita "Pastatų struktūros sprendimas pagal šių dienų architektų reikalavimus" įvyksta kovo 15 d. 7:30 val. vak. LAK salėje, 1332 Halsey St., Brooklyne.

Balandžio 12 d., 7 v. v., Hotel Statler New Yorko inžinieriai ir architektai rengia balį.

šiškai neištiesė jai pagalbos rankos.

★

Pagal Jurgį ir kepurę, pagal rašytoją ir stilius. Maskvos Literaturnaja Gazeta iš komunistų partijos pasitraukusį amerikietį rašytoją Howard Fast pavadino "dezertyru, pigiu sionistu, bailiu, melagiu ir nepadoriu." Gazetos bendradarbi Fastas pavadino "chuliganišku paleistuviu" ir "ne-civilizuotu".

Rašytojai mėgsta riebiai kalbėti. Pralotas A. Dambrauskas-Jakštas 1908 m. sausio 9 d. dienoraštyje pasakoje: "P. Herbačiauskas (Krokuvoje gyvenęs lietuvis rašytojas) atsiuntė laišką, kuriame išvadinu 'chamu', 'gryzopiorku' ir 'melagiu' už tai, kad jo 'Pote-pienie' privačiame laiške pavadinau 'jerunda jerundisima'".

★

Maskva daugiau pinigų ir talento skiria komunizmui skelbti, negu Amerikos Parkers Pen bendrovė savo plunksnoms parduoti. Tačiau Lietuvoje visi nori po Parkers plunksną, bet niekas komunizmo.

VILNIUS. Tallat-Kelpšos gatvė.

J. Kuzminskio raižinys

VILNIUS. Bernardinų ir šv. Jono bažnyčios.

J. Kuzminskio raižinys

REAKCIJA Į DULLES SVEIKINIMĄ LIETUVAI

Lietuvos Laisvės Komitetas praneša, kad Maskva anglų kalbos translacijoje 1958 m. vasario 18 d. 0011 val. Greenwich laiku komentavo Dulles pareiškimą dėl Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių.

Geriausi santykiai tarp kraštų, ir tai buvo jau seniai žinoma, išsivysto tada, kai nei viena šalis nesikiša į antrosios vi-

daus reikalus. Vis dėlto yra aišku, kad Dulles neturi noro tatau pripažinti. Kasmet jis kreipiasi į sovietinių Baltijos respublikų -- Latvijos, Lietuvos ir Estijos -- žmones, kviesdamas juos siekti tamtikros laisvės, savo respublikose, tarsi jie dabar laisvę nesinaudotų. Pastarąjį seštadienį (Vasario 15) jis šios rūšies atsisaukimą pakartojė. Įdomiausias čia dalykas yra tas, kad skatindamas Baltijos tautas nuvertinti sovietinę sistemą, Dulles tuo pat metu pripažino, kad jos turi teisę pasirinkti sau politinę, ūkinę ir kultūrinę santvarką. Šiuo atveju, ir tai vieninteliu atveju, Dulles yra visiškai teisus. Visos tautos turi teisę pasirinkti valdžios formą ir gyvenimo būdą, kuris geriausiai patinka.

Prieš 40 metų Baltijos respublikos paskelbė savo nepriklausomybę. Sov. Sąjunga jų nepriklausomybę pripažino, lygiai kaip ji pripažino Lenkijos ir Suomijos nepriklausomybę. Sov. Sąjunga nedarė pastangų tas respublikas jėga įsijungti į Sovietinę valstybę, kaip kad Dulles tvirtina buvus. Kodėl tai šios respublikos vistiek pasidarė Sovietų Sąjungos dalimi, -- jūs galėtum paklausti.

Tai buvo Baltijos respublikų žmonės, kurie patys tokį žingsnį nusprendė, kai 1940 jie nuvertė savo buržuazinių nacionalistų vyriausybės ir paskelbė sovietinę valdžią. Visose trijose respublikose buvo įvykdyti liaudies referendumai. Jų rezultatas -- trijų Baltijos respublikų žmonių

prašymas priimti į Sovietų Sąjungą. Taigi tatau įvyko ne jėga, bet pagal žmonių valią, kad sovietinė valdžia Baltijos respublikose buvo įsteigta. Mažai to, kiekviena šių respublikų savo nepriklausomybę pasilaikė. Kiekviena turi savo vyriausybę ir kitus valdžios organus. Buvusios tradicijos išlaikytos, išskyrus tas, kurios nesiderina su teisingumu. Dabar niekas ten negyvena kito sąskaita. Tad apie kokią laisvės rūšį p. Dulles kalba? Negi apie laisvę grąžinti į valdžią buv. kapitalistus ir dvarininkus? Ko ta laisvės rūšis verta, Baltijos respublikų žmonės labai gerai žino. Kaip tiksliai ta laisvė 1940 sudarė jiems būtinumą vienąsį ant visados ją atskratyti. Tatau jie ir padarė. Naturaliai kyla klausimas, ar p. Dulles kalba nėra tik grynas kišimasis į Sov. Sąjungos vidaus reikalus? Tai yra tos pat rūšies kišimasis, kaip kad jeigu Sov. Sąjunga karts nuo karto atsisauktų į JAV kurios valstybės gyventojus, skatindama juos prisiiimti sovietinę santvarką. Tik Sov. Sąjungai tokia mintis yra tolima. Ir Sov. Sąjungos vadai ir žmonės tiki, kad kiekvienos tautos reikalas įsteigti tokios rūšies vyriausybę, kokios nori. Jums patinka Amerikos Federalinė Vyriausybė. Ir į tai mes sakome -- puiku, tegu eina reikalai kaip jums patinka. Mes norėtume, kad Amerika iš savo pusės tokį pat mastą mums taikintų.

(Nukelta į 9 psl.)

Motiejiaus nuotyčiai

BAČIŪNAI GRĮŽO Į TIKRĄ AMERIKĄ

VIRŠUJE: Plačiai žinomas Amerikos lietuvių veikėjas ir laikraštininkas Juozas Bačiūnas neseniai užbaigė tris su puse mėnesio užtrukusią kelionę po Australiją ir Pacifiko salas. Aplankęs Naująją Zelandiją, Australiją, Tahiti, Fijį, Samoa ir Hawajų salas, per San Francisco J. Bačiūnas su žmona dar savaitei grįžo „pailsėti“ į Los Angeles vasario mėnesio antroje pusėje. Kai tuo metu Michigano valstybeje, kur yra Bačiūnų Tabor Farma, siautė šalčiai ir sniego pūgos, ūkininkai Bačiūnai nusprendė busiant geriau per tą laiką pasišildyti pietinės Kalifornijos saulėje.

Savaitę su viršum praleidę Los Angeles mieste, Bačiūnai

KORESPONDENCIJOS IŠ ELIZABETHO PAPILDYMAS

Be kitų Vienybės 9 n. aprašytų meninės programos dalykų, išpildytų per Vasario 16 minėjimo pobūvį Elizabete, per neapsižiūrėjimą praleistas nepamirštas Salomėjos Čerienės-Mulks moterų choras, kuris minėtam pobūviui suteikė daug lietuviškos giedrios nuotaikos. Jis, pačios Salomėjos Mulks diriguojamas, pasigėrėtinai sudainavo „Zalumo banga“ — P. Sarpaliaus, „Kukuoja gegulė“ — P. Adomavičiaus ir „Naktis svajonėmis papuošta“ — A. Vanagaičio. Bisui dar pridėjo „Gale lauko tolį“. Dirigentė apdovanoja gėlių puokšte.

Be to, Irena Veblaitienė nuotaikingai padėklavo K. Inčiūros eilėraštį „Tėviškė“ ir referavo visą meninės programos eigą.

D.

WHITE'S DRUG, INC.
es siunčiame įvairius
vaistus jūsų giminėms
Lietuvai
29 MILLBURY STREET
WORCESTER, MASS.
PL 4-0110

ta proga aplankė keletą pažįstamų. Svečiavosi pas Los Angeles Liet. Bendruomenės apylinkės pirmininką K. Liaudanską ir jo žentą P. K. Skirmaną, aplankė filmų artistę Rūtą Kilmonytę ir jos tėvus, p. Baltienę ir jos dukterį su šeima, prof. Mykolą Biržišką ir kitus bičiulius. Vasario 22 d. Amerikos Liet. Tautinės Sąjungos skyrius P. Žilinsko namuose Bačiūnams surengė šaunią vakarienę, kurios metu keliauninkas plačiai papasakojo savo įspūdžius apie N. Zelandijos ir Australijos lietuvių gyvenimą. Bačiūnas pripažino, kad Australijos lietuviai per

trumpą laiką spėjo labai gerai įsikurti ir ekonomiškai jų daugelis yra net daugiau pasiekę už to paties likimo naujakūrius Amerikoje.

Paskutinę ilgosios kelionės poilsavimo savaitę Bačiūnai praleido daugiausia su mūsų bendradarbio B. Railos šeima ir ta proga Los Angeles apylinkėse aplankė įvairias vietas, kurių vienoje kalbėjosi su tikraisiais amerikiečiais autochtonais — indėnais.

Nuotraukoje indėniškai aprengtomis galvomis matyti: B. Raila, M. Bačiūnienė, bičiulis indėnas, D. Railienė, J. J. Bačiūnas.

SIŪLO NUTRAUKTI RYŠIUS SU SOVIETŲ SĄJUNGA

Vasario mėn. pradžioje The Cleveland Plain Dealer įsidėjo žinomo Amerikos lietuvių veikėjo inž. Pijaus J. Žiūrio tokio turinio straipsnį:

Pranešimas, kad Valst. Departamentas leis Sovietų Sąjungos kultūriniais sambūriams tarp. Šimtus kartų buvo jau laisvai išvažiuoti į JAV. Yra neįrodyta, kad „koegzistuoti“ su kas kitas, kaip seno pataikavimo režimu, kuris negerbia nei vieno nusistatymo atnaujinimas. Po priedanga mokslininkų, mokytojų ir menininkų, mes galime tikėtis tik žinomų šnipų, ar sabotaznikų, kaip Fuchso, Sobelių bei kitų panašių tipų atplūdzio.

Praeities pataikavimai mūsų praradome įtaką ir garbę laisvą mylinčios pasaulio žmonijos tarpe. Šimtus kartų buvo jau įrodyta, kad „koegzistuoti“ su rėžimu, kuris negerbia nei vieno civilizuoto pasaulio priimto bei gyvendinto susitarimo ne tik tarp tautų, bet ir tarpe pačių žmonių, nėra įmanomas.

Sovietai savo klatinga elgsena kiekvieną mąstantį žmogų įtikino, kad jais negalima pasitikėti. Vyriausybė, kurios labai brangiai kainavo: mes riuomenė apsaudo Raudonojo

Inž. P. J. Žiūrys

NEI ŠIS, NEI TAS...

Vaižgantas

inkų veislinis Kniustas jaugo įdužėjo kaip koks kalnas. Žiūrėk, jam ėjo jau ar ne penkti metai.

Taip kūno kresnumu, taip vieku ir amžium jis turėjo teisės didžiu neštis ir ne bet ko beklausyti. Ag ir nebeklausė. Kiaulmigio vartelių nebeužrišai jokių pančių. Susmanys, vilpš snukiu vartelius iš kuktų įt eina sau per visą kiemą kaip koks generolas, bosu kriukšėdamas, baisiom iltim čepsėdamas; garsindamos kiemams, ar nebus kam reikalingas.

— Pinčiukas ateina... Pinčiukas ateina... — jaudinasi pusmergės, didžiausia neapykanta pro langą žiūrėdamos. O už ką, ir pačios gerai nenusimanė. — Sarge, pliki, rudi, uzy!

(„Pinčiukai“ pavasariais nešiodavo po kaimus daržovių sėklas, kaip vengrai galanteriją.)

Šunys po du ir tris apnikdavo Kniustą, lyg medžiodami miškinį šerną, o ne gerą savo pažįstamą ir kaimyną, kurs kone kasdien apeina ūlyčią nuo vieno galo iki antro, patikrinėdamas, ar visa tvarkoje. Daugiau tai buvo nusinuobodžiavusio per žiemą kaimo sportas neg kaimo gynimas nuo lokio, vilko ar kitokio neprieteliaus.

Ir Kniustas ne kitaip žiūrėjo į šiuos kasdienius nuotykius. Jam ėmė rodytis tai būsiant paprastą jo sutikimo ceremonialą. Didelio čia daikto! Palos, palos, o už kinkų negi griebis: dvi baltos iltys kaip šoblios antai strikso aukštyn; kad siustelėdamas užkabintų jomis už šono, tiek ir bebūtų gyvybės. Iš pradžių ir buvo vienam kitam neatsargiam žarnas paleidęs.

Ir eina sau Kniustas ūlyčia drąsiai, nors ir skersomis ir pačiaukšėdamas. Čiaukš čiaukš, ir gana drąsuo-liui atmesti už dešimties žingsnių. Žinojo, kad tai vie-

na, tai antra šeimninė atgins jį ir su priderama pagarba įsikvies į kiemą. Jei ne, tai ir pats pareis namo; anot jo, jei ne atsikviečiamas, tai ir neparvaromas.

Kartais Kniustas per ilgai užtrukdavo kaime, tekdavo kaip nors įgyvendinti jis tvarte. Piemenė su balanėle rankoje tam buvo netinkama; turėdavo geras vyras išeiti su gerai smaluotu botagu, — tik juo gavas dešrą per kumpį, parbidzendavo. O varytojas, bijodamas, kad ir prieš jį patį neatsigręžtu, smogdavo iš viso vieko; gal daugiau, kaip reikėdavo.

— Nei šis, nei tas, — ėmė pagaliau kalbėti patys Ginkai ir kaimas.

Toksai „diktatorius“ pagaliau ėmė pakyrėti: išėini iš kiemo ir dairykis, ar nėra kur Kniusto. Išvydai kur patvoriais beslankiojant, ir eik geriau pakluonėmis, atsargiai išsilenkdamas jam iš kelio. Nei geruoju, nei bloguoju su juo nesusigerinsi.

Ir sumanė Ginkai, visam kaimui pritariant, pirmą Kniustą nuraminti, paskui už tą jam padarytą blogybę gerai pamylėti ir, kai raumens jam nuo riebalų suminkštės, lašiniams paskersti. Būsią didelių palčių, gerų kumpių ir dešrų, — dalykų, kuriuos kaimynai itin mėgo, kai šlapindavos gomurius degtinėle.

Tarė padarė. Kniustas per kaimą nebevaikštinėjo, šunų nebelodino, piemenių nebebaudė. Ėdė, tuko ir buvo visiškai patenkintas. O jei kartais ir tarė:

— Nei šis, nei tas! — tai daugiau „teoretiskai“, nesijaudindamas. Tarė ir, sunkiai atsidusęs, virto miegoti.

Kriokė, pūtė ir ėdė; ėdė, vėl migo ir vis tuko, tinte tino; rodės, oda pliš. Kai tiek surimtėjo, tiek kresnumo gavo, kad vos bepasėdėjo, pirmutinėmis pasirėmęs, Ginkai nutarė, metas esą skersti.

Kryžiaus liginines ir traukinius, kuri žudo beginklius karo belaisvius, kuri pagrobusi laisvas, šalis šaltakraujiškai žudo be teismo ir be priežasties josios beginklius gyventojus, -- tokia vyriausybė negalima pasitikėti, kad ji elgsis padoriai ar laikysis žmoniškos tvarkos bei teisingumo. Tokios vyriausybės valdomo krašto piliečiams turėtų būti griežtai uždrausta įžuoti į mūsų kraštą, kad jie neterštų mūsų šalies tol, kol tokio krašto vyriausybė laisvam pasauliui įrodys ne žodžiais, bet darbais savo gerą elgesį bei reformas...

Sovietų režimo istorija yra persunkta apgavyse, išdavimu ir banditizmu. Kada generolas Eisenhoweris sustabdė generolo Pattono žygį į Berlyną tam, kad "kilnūs mūsų sąjungininkai" galėtų tą garbę sau pasisavinti, tada Sovietai davė garbės žodį, jog amerikiečiai visada turės laisvą kelią į Berlyną ir atgal. Mūsų negarbingas orinis Berlyno "Maitinimo tiltas" ryškiai įrodė Sovietų pažadų vertę. Tada reikėjo įžengti į Berlyną su tankais ir jį užimti. Toks turėjo būti mūsų atsakymas. Jėga tuo metu būtų buvusi rimta ir įtikinanti priemonė... Sutarčių, kurios buvo sudarytos Teherane, laltoje, Potsdame ar Genevoje, Sovietai niekada nesilaikė. Dešimties tūkstančių lenkų kariškių žudynės Katyne, Lietuvos bei kitų Pabaltijo kraštų okupavimas lyg karo metu sumetimais, pasibaigė klasuotais balsavimais ir tų kraštų laisvės sunaikinimu. Tų tautų vadai, net paprastieji ūkininkai bei darbininkai, buvo šaltakraujiškai žudomi namie arba ištremti katorgos darbams Sibire. Ten buvo įvestas geno-

cidas, kuris ir šiandieną tebevyksta.

Jeigu mes šias baisybes jau pamiršome, tada prisiminkime Korėjos karą, apmokėtą mūsų pinigais ir vykdytą mūsų karių. Bet kas jį dirigavo? Nagi, Jungtinių Tautų debatų klubas! Jis nurodė mums kur galima pulti, kame sustoti, kada sustabdyti kautynes ir bėgti atgal. Tie vadai, kurie permatė šiuos žlastus, tapo atšaukti ir sunaikinti. Paskutinis puslapis šios apžvalgos, tai Vengrijos įvykiai, to krašto žmonių skerdynės. Kai raudonieji budeliai, nekaltų žmonių krauju suterštais nagais vykdė skerdynes, "demokratijos" stovėjo nuošaliai ir nieko neveikė.

Jau atėjo laikas ne tik sustramdyti raudonųjų tolimesnius išiveržimus į laisvus kraštus bei jų šnipų "svečiavimais" mūsų krašte, bet išmesti Sovietų ir kitų komunistinių valdžių ambasadas, atstovybes bei konsulatų. Ir neleisti tiems komunizmo lizdams į mūsų kraštą sugrįžti, tol kol Rusijos tautos būdus ir priemones komunizmui sunaikinti, iki ta tauta vėlėi pasidarys civilizuota pirmiau, negu mėgins įieškoti su demokratijomis naujų santykių.

Kai Rusija pati išlaisvinusi iš komunistinio slogučio, išlaisvins visas pavergtas tautas, suteiks laisvę savo piliečiams ir sugrąžins iš Sibiro namo dar nezuvusius kitų kraštų ištremtame laikytus žmones, tik tada bus galima ir įmanoma palaikyti santykius su Rusija. Dabartiniu metu bet koks bendravimas su komunistais, kiekviena nauja nuolaida jiems, yra dar viena

Buvo labai gražus mėsiado rytas. Saulė patekėdama nužiburiavo visą pasaulį: pastogių varvulius, tvoras ir laidarą. O sniegas, vos tūnakt iškritęs, tebebuvo baltas, na, kaip sniegas, ir mirgėjo milijonais diemenčių.

Kniustas visa tai matė ir manė, kad jam tai padaryta. Bėtrūko jovalo. O to jam nei vakar vakarą, nei ši rytą kažin kodėl niekas nebeatnešė. Gryčioje kalbėjo, kad išsivalytų. Kniustas to negi girdėjo; o jei ir būtų nugirdęs, negi būtų supratus: jis valės kasdien, kada tik buvo reikalo.

Pilvas ėmė šaukte šauktis šerikės. Pagaliau ir pats Kniustas ėmė neramiai kriukti. Ag ir atsikvietė; deja, nebe šerikę, tik visą būrį budelių. Ginkus nešė rankoje ilgą diciną, mojuodamas juo sau į užpakalį; sūnus brązguolis — pagalį su užrišta kilpa; bernas dėjos į kišenę didžiulį klėties raktą; pusbernis vežės rogutes su dideliu kūliu šiaudų.

— Kurgi jie eity ir kam taip pasiruošę? — pagalvojo Kniustas. Bet, kad daugybės ir kitų kaimo navatnybių nesuprasdavo, tai ir šiuokart ateiviams ar praeiviams prietelingai prakriuksėjo labai rytą.

Vyrų būrys tačiau sustojo ties Kniusto varteliais ir juos atsidarė.

— Mėš mėšlą, krėks šiaudus, kad man būtų karališkai patogų, — sumetė Kniustas.

Bet sūnus ūmai striktelėjo ant jo raitas; pirma nusitvėrė jam už ausų, o paskui ūmai užnerė kilpą už snukio ir baisiųjų ilčių ir taip skaudžiai užveržė, kad Kniustas net paršu sukvykė.

— Nei šis, nei tas! Kažin kokius niekus išdarinėja! Jei kas jam skaudindavo, tai vis kumpius; vadinas, paskui galį, ne pirmagalį. Dar to negana. Du griebė jam už karčių ir chamiškai padrioskėjo jį ant šono.

— Nei šis, nei tas! Tiek metų šėrus mylėjus, tokią pagarbą rodžius, dabar tokia panieka...

KALBANT APIE PAŽANGĄ LIETUVOJE...

AMERIKA PALEIDO ANTRĄ ŽEMĖS PALYDOVĄ

● Trečiadienį Floridoj Amerikos armija iššovė raketą Jupiter su antruoju žemės palydovu. Pirmasis palydovas, iššautas panašaus tipo raketa skrieja aplink žemę virš mėnesio laiko ir tebeduoda signalus.

PHONE TAYLOR 7-5842

THE *Arlington Restaurant* INC

COCKTAIL LOUNGE · DINING · DANCING
HALL FOR ALL OCCASIONS
CATERING

385 ARLINGTON AVENUE AT HALE AVENUE
BROOKLYN 8 NEW YORK
UNDER BMT JAMAICA LINE NORWOOD AVENUE STATION

— Na, kad taip, tai ir aš jiems parodysiu, kad lašiniai manęs dar nenugalėjo... — Ir kad šoko, tuoj visi vyrų lept, lept nuvirto.

— Nei šis, nei tas... — tarė ir Ginkus, kuriam net dicinas iš rankos iškrito. — Matai tu padlį — dar nepasiduoda. Imkite jį geriau!

— Už ko gi imsi, kad tokie menki šeriai. Nė rakto nereiks jiems pešti — bobos šutintė nušutins, — pastebėjo bernas. Tačiau vėl visi šoko ant Kniusto ir, pargrėvę ant kito šono, visais kūnais jį užgulė. Brązguolis vėl atsirado ant snukio. Kniustui net kvapą užgniauzė ir akys nuo tampymos krauju pasruvo. Jis vos bepakriukė, ilgom, kiauiliškom blakstienom melancholingai mirksėdamas.

— Durkl! — išgirdo Kniustas pikta, taip pat imtynėmis uždusęs laikytoją.

Kniustas dabar gerai matė pasilenkusį šeiminingą Ginkų su ilgu dicinu rankoje. Reiškia, kaput, nebe juokai. Ir per akimirksnį driuktelėjo jam visas nepaprastai laimingas gyvenimas.

Stai jis dar visiškai mažas, o jau riebus kaip paršas, juokingai ir simpatringai trumpu, riestu kaip buldogo snukeliu, — grynios karališkos jorkšyrų giminės. Visas kaimas juo džiaugias ir laukia užaugant, kada bus jau geras. Visi džiaugias jo kiltimi, jo stogu; myli peni, glosto žaidžia; paskui laiko visos kaimenės generolu. O dabar gi —

— Nei šis, nei tas! Tas pats Ginkus prieš jį su dicinu, o užtarytojų — nė vieno!

— Ką aš jiems bloga padariau? Tarnavau, visą kaimą jorkšyrais aprūpinau, ir — štai...

Dilgt į pat širdį, kraujas pliūpt kaip iš šviršksto ir plaka plaka jį, į dubenį pagaudama, — o, kad tavel — ta pati jo šerikė piemenė!

— Nei šis, nei tas... — Ir kad spyrė spyrė iš viso vieko, net vėl visi nubyrėjo, o pats skerdikas viaukte- (Nukelta į 8 psl.)

"Tarybinė" spauda giriasi, kad Lietuvos kaimas padaręs milžinišką pažangą. Esą, negalima jo atpažinti. Asmuo, kuriam ši sodyba kadaise priklausė, iš tikrųjų dabar ją vos beatpažįsta. Nuotrauka, daryta praėjusią vasarą, rodo, kad karo metu artilerijos sviedinių sušaudyti trobesių stogai tebėra skylėti... Net gyvenamojo namo (plytinio) stogai užlopyti čerpių nėra. Langai iš pietų pusės tebėra užkalti, ir kolūkietis, kuris dabar ten su šeima gyvena, tegali naudotis virtuve ir dviem kambariais. Pažymėtina, kad prieš šios sodybos, esančios tarp Alvitio ir buvusio Simanėliškių dvaro centro, 1941 m. pakelėje buvo pastatytas lietuviškas kryžius, kuris, mūsų žiniomis, tebestovi. Ši sodyba yra kaimystėje su Salomėjos Nerės-Bačinskaitės tėvyske, kurios ūkio trobesiai karo metu buvo sunaikinti. Dabar pasakysime, kam ši sodyba priklausė: Asmuo, kuris savo rankomis pasodino kiekvieną šioje nuotraukoje matomą medį, yra Vienybės redaktorius Juozas Tysliava...

● Vilniuje pradėjo eiti vakarinis laikraštis Vakarinės Naujienos. Leidžia komunistų partijos Vilniaus komitetas, spausdinamas lietuvių ir rusų kalbomis.

● B Lietuvos vėl tęsiami darbininkų perkėlimai į Kazachstano kolektyvinius ūkius. Tam reikalingi prie ministerių tarybos veikia specialii vyriausioji darbininkų perkėlimo ir organizuoto telkimo valdyba.

● Vilniuj išeinanti Tiesa be komentary paduoda tokią Naujų Metų sveikinimo telegramą, kurią priėmė ir adresatui pristatė Telšių rysių skyriaus darbuotojai:

—SVEIKINC VFRUS SU NAUJMS

METAIR LFNKFIU SVEIKAOOR

LAIMER IR ILGD MBEHQMR-DANU

● Lietuvoj susuktas pirmasis filmas jaunimui "Zydrasis horizontas", vaizduojantis jaunystės vilnius keliauti. Scenarijų parašė R. Lankauskas, filmo režisierius V. Mikalauskas, operatorius A. Mockus, muzika E. Balsio. Svarbiausius vaidmenius atliko jaunuoliai J. Sutkus, V. Lopas ir V. Būžys.

Senieji nelaimės draugai pasirodė teisūs. Sužinojome, kad nuo to laiko esame... įkaitai. Vadinasi, jeigu Lietuvoje kas nors nudės von Rentelą, Hings-tą ar kurį nors Vulfą, gestapnikams nereikės gaudyti lietuvių susaudyti. Stuthofe yra jų keliasdešimt, kuriuos, surinkus į dujų kamerą, be triukšmo, ty-liai per keletą minučių galima išbraukti iš gyvųjų sąrašo.

Nuo to laiko kiekvieną va-landą laukėme mirties bausmės, ir iš baisioji dujų kameros smėkla buvo baimesnė, negu ka-torginiai darbai bei nuolatiniai musimai. Be abejo, tam, kas norėjo dirbti, nieks nedraudė, tačiau dauguma nuo darbo atsakė. Visi buvo pusgyviai žmo-nės, vos besilaikę ant kojų.

Ne kitaip atrodė ir Sruoga, per pirmuosius mėnesius visiškai sunykęs. Gavęs progą nedirbti, istisomis dienomis gulėjo, norė-damas nors kiek pasilsėti ir sus-tiprėti. Tačiau, koks tai buvo poilsis tokiam intelektui, kaip jis? Tuo metu retai kada patek-davo į rankas laikraštis, o apie knygą nebuvo ko ir svajoti. Be to, ir joliau badavome, nes siuntiniai vos ėmė rodytis.

Niekuomet nepamiršiu tuo metu įvykusio trumpo pasikal-bėjimo su Sruoga. Parėmęs gal-vą, žiūri į toli. Akių žvilgsnis beveik klaidus.

-- Apie ką, profesoriau, su-simąstėte? Šeima? Kūryba? -- paklausiau.

-- Nei apie šeimą, nei juo labiau apie kūrybą negalvoju. Svajoju, kaip gera būtų suval-gyti duonos... kąsnį.

Abu buvome alkani, ir kalba nutūko, nes kokie skambūs be-būtų žodžiai, gražios mintys, ar net genialiausi kūrybiniai planai -- viską turėjo prisilėgęs žodis "duona". Tačiau keturiose, nors ir didoko kambario sienose ke-liosdešimt žmonių nuo ryto iki vakaro negalėjo savitarpį stum-dyti, rūkyti ir dūsauti. Reikėjo ką nors sugalvoti, kad slegianti pilkuma ir kosmariška baimė ryt-poryt atsidurti dujų kamero-je be laiko neužmūstų. Vėl, kaip Tilžės kalėjime, sugalvota kasdien skaityti paskaitas su dis-kusijomis. Kitaip sakant, fizini-badą imtasi slopinti intelektua-lia duona. Kasdieną, prieš piet, kas nors apie šį bei tą papasako-davo. Kiti arba pritardavo, arba pareikštas mintis kritikuodavo.

NEI ŠIS, NEI TAS... (Atkelta iš 7 psl.)

lėjo: jam pataikė į stambų ir ar tik kaulo neperskėlė pasnagių.

— Ai, kad tu greičiau padvėstumei! — riktelėjo Ginkus, vėl iš rankos paleisdamas dūciną: taip jam su-sopo koją.

Ir nebėsitverdama pykčiu, kietu, degutuotu savo čebatu spyrė mylimam, puoselėtam savo veisliniam į riebi pilvą, kad net plaučius pasiekė ir jie per gerklę krioktelėjo.

Tai buvo paskutinis smūgis, kurį Kniustas pajuto iš nedėkingų žmonių ir paskutinį kartą nustebo:

— Nei šis, nei tas...

— Su galiūnais reikiama atsargiai. Jie ir dvėsdami gali įspirti,— mokė savo šeimnininką pusbernis, pirma jį apraišęs parvesdamas gryčion, kol nuveš Kniustą į apluką, toliau nuo trobų svilinti.

— Vos įveikėm, kad jį perkūnas... — kalbėjo Gin-kus, guldamas į užkrosnį. — Kada tu dabar beisilailžysi, o tiek einamųjų darbų griūva...

Nei šis, nei tas...

PAVASARIO GIESMĖ PRAGARO DUGNE

Ne apie kūrybą, bet apie duonos kąsnį Sruoga galvojo.
- Jis nenorėjo kreiptis į vokiečius dėl šiltesnio rūbo...

R. MACKONIS

Dalis laikėsi abejingai: nei pa-tys skaitė, nei diskutijose daly-vavo. Per daug buvo nukamuoti fiziškai ir palūžę dvasiškai. Pastarųjų tarpe pasirodė ir Sruo-ga. Jokie prašymai nepadėjo, jokie argumentai neįtikino, nors Sruoga galėjo daug daugiau papasakoti, negu dauguma mū-sų. Pernelyg jis buvo sukrėstas fiziškai ir dvasiškai.

Porai mėnesių praėjus, visas kalinių kontingentas, iš pagrindų nuotėlintas, buvo perkeltas į naują, tik ką pabaigtą statyti, lagerį. Vienuoliktame barake, prie pat sargybos vartų, gavome atskiras patalpas -- bloką, turinti du didokus kambarius. Viename įtaisėme miegamąjį, kitame kaip ir "seklyčią". Naujos patalpos buvo daug erdvesnės ir bent tuo atžvilgiu galima bu-vo kiek laisviau gyventi.

Tuo metu buvome jau už-mezgę ryšius su šeimos Lietu-voje, vienas kitas pradėjo gauti siuntinius ir tuo pačiu po truputį atsigausti. Dirbdamas kalinių rūbų sandėlyje (Effektenkam-mer), kaskart daugiau parūpin-davau knygų, kurias administra-cija atimdavo iš naujai į lagerį atgabentų kalinių ir, sumetus į krūvą, vėliau degindavo. Kny-gas slaptomis vogdavau ir, grū-damas iš darbo, paslėpęs užan-tyje, atnešdavau į bloką. Kny-gos eidavo iš rankų į rankas ir tuo būdu valandai kitai galima buvo pamiršti dujų kameros smėklą, kuri kabėjo virš mūsų galvų lyg Damoklo kalavijas.

Artinantis rudenį prasidėjo biauūs orai, kurie ypač įkyrūs pajūry. Tuo tarpu su apranga buvo striuka. Apsukresnieji vi-saip kombinuodavo, lagerio žargonu tariant -- "organizuo-davo". Blogiau buvo su Sruoga, kuris buitiniame gyvenime pasi-rodė besąs tikrai bejėgis vaikas. Teko šiuo klausimu susirūpinti.

Negalėdamas pakęsti nuola-tinio ūžesio bloke, Sruoga ilgai blaškėsi, ieškodamas kur galėtų dirbti. Po kelių mėnesių pastan-jį priėmė į komendantūros sky-rių, kuris tvarkė raidinį kalinių sąrašą. Šiuo darbu Sruoga nuo-sirdžiai buvo patenkintas, ne todėl, žinoma, kad toksai kraptymasis, perrašinėjant de-šimtis tūkstančių pavardžių, bū-tų idomus ar naudingas. Į darbą jis žiūrėjo, kaip į priemonę pa-miršti gresiantį pavojų ir kaip į būdą atsipalaiduoti nuo tuščių kalbų ir ginčų bloke, kas jį ypatingai erzino. Sruoga bė-prasmis kalbų, kurios neretai virsdavo aštriomis diskusijomis, barniais ir net išsikolijimais, nepakentė ne todėl, kad būtų nemėgęs žmonių. Anaipol. Žmonės jis mėgo, tačiau klau-sydamas iki gyvo kaulo įkyrėju-sių plepalų, nesugebėjo prisiversti juose dalyvauti, o klausy-

Mūsų mėginimai įkalbėti Sruogą oficialiai kreiptis į administra-ciją dėl šiltesnių rūbų pasirodė bergždžios pastangos.

-- Sušalsiu, o į štuos šunis nesikreipsiu, -- išgirdome Sruo-gos atsakymą.

Sruoga buvo nuoseklus. Kar-tais vakarinio patikrinimo me-tu, stovint istisas valandas lau-ke, profesorius, mindamas ko-jomis vietoje, stovėjo tiesiog pamėlynavęs. Gelbėdami padė-tį, nutarėme kaip nors jį ap-rengti. Vienas parūpino dalį šil-tų rūbų iš aprangos sandėlio (Bekleidungskammer), kitus atnešiau aš, ir vieną vakarą pri-spyrėme Sruogą prie sienos, rei-ka laudami persirengti. Ilgai at-sikalbinėjo, bet mudu nenusi-leidome, ir Sruoga pagaliau su-tiko. Persirengęs jautėsi lyg ne-savas, lyg kam skriaudą pada-ręs, ir maža betūko, kad šiltus rūbus būtų nusviedęs. Pagaliau pareiškė:

-- Kuo aš jums atlyginsiu?

Ir vėl teko būti atsargiems, kad Sruoga neiškrėstų tikrai "sruogisko" pokšto.

Ilgainiui mažu-pamažu mūsų "akademija" baigė savo gyvavi-mo dienas, ir kiekvienas perėjo į savo individualų gyvenimą, užsidarė asmeniškame kiaute. Vieni po kelis kartus perskaity-davo gaunamus vokiškus laikra-ščius, kiti nuo ryto iki vakaro skaitydavo tas pačias knygas, dar kiti ėmėsi mokyti kalbų. O buvo ir tokių, kurie išsidėstę ant stalo nuo šeimos gautus lai-škus, dėlildavo juos iš vietos į vietą, skaitydavo po kelis kartus ir ausdavo metmenis naujam laišku (laiškų galėjome gauti neribotai, rašyti galėjome kartą per savaitę po pusę puslapio; kaip gaunamieji, taip ir siun-čiamieji laišku turėjo būti ra-šomi tik vokiškai).

Negalėdamas pakęsti nuola-tinio ūžesio bloke, Sruoga ilgai blaškėsi, ieškodamas kur galėtų dirbti. Po kelių mėnesių pastan-jį priėmė į komendantūros sky-rių, kuris tvarkė raidinį kalinių sąrašą. Šiuo darbu Sruoga nuo-sirdžiai buvo patenkintas, ne todėl, žinoma, kad toksai kraptymasis, perrašinėjant de-šimtis tūkstančių pavardžių, bū-tų idomus ar naudingas. Į darbą jis žiūrėjo, kaip į priemonę pa-miršti gresiantį pavojų ir kaip į būdą atsipalaiduoti nuo tuščių kalbų ir ginčų bloke, kas jį ypatingai erzino. Sruoga bė-prasmis kalbų, kurios neretai virsdavo aštriomis diskusijomis, barniais ir net išsikolijimais, nepakentė ne todėl, kad būtų nemėgęs žmonių. Anaipol. Žmonės jis mėgo, tačiau klau-sydamas iki gyvo kaulo įkyrėju-sių plepalų, nesugebėjo prisiversti juose dalyvauti, o klausy-

ti viso to skambaus tuštumo irgi negalėjo. Negalėjo todėl, kad visą laiką nenustojo galvojęs apie tai, kas sudarė visą jo gy-venimo prasmę ir turinį -- kū-rybą. Pasivėstę kūrybai bent pirmaisiais mėnesiais, kurių metu keliolika mūsų etapo žmonių žuvo kankinių mirtimi, jis negalėjo. Aščiau tariant -- kūrybinė impotencija buvo vie-na iš pagrindinių Sruogos kanki-nimosi priežasčių. Neapsiriksiu pasakęs, kad jeigu mušamas ir koneveikiamas, kaip ir mes vi-si, jis tuo pačiu metu būtų turė-jęs valandą kitą laisvesnio lai-ko ir popieriaus ar pieštuką, taip skaudžiai nebūtų kankin-gis.

Jei kai kas, lengvamaniskai traktuodami praeitį ir tuo pačiu jos tiksliai nepažindami, itikė-jome kryžiuočių palikuonių mo-nams, tai profesorius Sruoga bu-vo vienas iš tų, kuris klatingam Lietuvos vakarų kaimynui nė vienu žodžiu netikėjo ir jau pir-momis okupacijos dienomis dažnai primindavo seną lotynų patarlę: "Timeo Danaos et dona ferentes" (Bijau danajų, nors ir dovanas nesėnčių) ir čia pat pridėdavo:

-- Nuo 1345 iki 1382 metų kryžiuočių ordinas į Lietuvą bu-vo įsiveržęs 66 kartus, o kala-vijuočių -- 30 kartų, iš viso 96 kartus per 37 metus.

-- Ir ką jūs manote? -- tęs-davo jis pakeltu balsu. -- Ne-jaugi vokiečiai į Lietuvą atėjo svečiuosna? Ne! Jie atėjo su vienu tikslu -- planingai mus išnaikinti.

-- Sruoga buvo teišus, kaip retas kas. Teišus ne todėl, kad būtų išstudijavęs grobuonišką nacionalsocializmo apaštalių politiką. Ne. Jis buvo teišus, samprotaudamas istorinėmis są-vokomis.

Ši, būtent, aplinkybė Sruo-gai buvo dar vienas jo kancijų šaltinis, juo labiau, kad jis ge-rai žinojo, jokiomis iluzijomis savęs neapgauindamas, kad, vokiečiams karą laimėjus, mes išrūksime per krematoriumo ka-miną. Ir ne tik mes, konclage-rių kaliniai. Krematorių kros-nys, kurių skaičius mūsų akyse buvo vis didinamas ir techniškai tobulinamas, laukė milijonų žmonių, kurie, vokiečiams karą laimėjus, būtų išrūkę dūmais. Tiktai šios pesimistinės nuomo-nės jis neskleidė, nenorėdamas nuodyti ir taip jau prisilėgtos nuotikos.

Išėjus kartą po lagerį pasi-vaikščioti, Sruoga apmetė žvilgsniu šturpų vaizdą ir pa-reiškė:

-- Ką gi! Preljudas kompo-nuojamai istorinio masto kruvi-najai operai. Iš istorijos žinome Baltramiejaus naktį, bet jei vo-

kiečiai karą laimėtų, jų užimty žemių gyventojus laukia ne vie-no šventojo, o visų, kiek tik danguje jų esama, naktys, ku-rios tol tęstųsi, kol milijonai žmonių išnyktų nuo žemės pa-viršiaus. Visa viltis ir paguoda, kad jie nelaimės -- laisvųjų Europos tautų pavergti neįmano-ma. Kaip Ziloge senovėje Azija buvo pasaulio kultūros šaltinis, kaip vėliau tokiu šaltiniu tapo Atėnai ir Rymas, taip dabar yra Europa. Vargas tam, kas ją pa-norės išprievartauti ir pavergti.

-- O vis dėlto naciai mėgi-na, -- įterpia savo dvylekį.

-- Mėgina! Kas gi čia nuo-s-tabaus! Ne vienas chuliganas, nužiūrėjęs progą, mėgina už-pulti padorią moterį, kurią iš-prievartauti gali, bet ji nie-kuomet jam nepriklausys. Euro-pa yra senstelėjusi dama, gero-kai raukšlėta, bet ji vis dar nuodėmės verta. Tačiau ne kiekvieną tipą ji prisleis. Ne-paįms jos ir XX amžiaus rafinuoti hitleriniai barbarai, kurių gadynė netrukus baigsis.

-- O mes?

-- Hm, -- numykė Sruoga, giliai įtraukdamas dūmą. -- Tamsta žinai, kas mes esame? Įkaitai, kurių likimas kabė kaip ant plauko. Ką gi! Kai spren-džiamos pasaulinio masto istori-nės problemos, apie paskirus as-menis nieks negalvoja ir nesį-jaudina, išskyrus artimuosius. Gailiuosi mažai padaręs ir daug gražaus laiko veltui prašvilpęs. Velniai griebtų! Nemanau, kad visa tai baigsis taip, kaip ma-tai. O dabar vis dar bijau imtis plunksnos, nes padarius kratą ir radus užrašus, gali kojomis žė-mės nesiekti ir į dūmus pavirsti. O vis dėlto mėginsiu. Taip ir niežti delnas.

Sruoga savo žodį tęsėjo ir laisvomis nuo darbo valandomis ėmėsi kūrybos. Neįsivaizduoki-te, kad Sruoga atsisdėdė prie pa-togaus stalo, užsidėgė lempą, pasitiesė pluoštą baltų popie-rius lapų ir, viską pamiršęs, ėmėsi darbo. Konclageryje ne-turėjome ne tik laisvo tokiam darbu kambario, bet kartais sunku buvo rasti prie stalo laisvą taburetę. O jei prisėdavai, tai negi galėsi rašyti, kai prie ben-dro stalo sėdi keliolika asmenų ir tauškia niekų niekus. Reikėjo įeškoti laisvos ir ramios viete-lės.

Tokią vietelę galėjai turėti ir būti pilnas jos šeimnininkas tik ant savo lovos. Gerai, jeigu lova buvo apačioje, blogiau, jei vietą miegoti turėjai "antra-me aukšte". Laimė, Sruoga miegojo apačioje, kampe, prie pat lango. "Antras aukštas" pri-klausė man ir todėl turėjau pro-gos istisomis valandomis stebėti Sruogos darbą.

Sėdi prie lango, popierių ant kelio pasidėjęs ir dairosi, lyg viską aplinkui norėdamas sus-progdinti. Kartais užsikimša rankomis ausis, nenorėdamas girdėti triukšmo, ir taip sėdi iš-tisas valandas. Ir kai triukšmas-klagesys aptilsta, žinoma, neil-gam, Sruoga įkimba rašyti. Pa-silenkęs, beveik susikūprinęs, neatitraukia plunksnos nuo po-pieriaus, stengdamasis negirdėti lyg avily verdančio kalbų ūže-sio. Bet kur tu, žmogau, išlai-

(Nukelta į 9 psl.)

Pavasario giesmė

(Atkelta iš 8 psl.)

kysi! Čia vienas suriko dėl ko-
kio nors mažmožio, kitas, dry-
bsodamas lovoje garsiai nusizio-
vavo, sušvilpė, trečias žm̄ p̄-
sakoti nešvankų anekdotą, dar
kitas užtraukė ariją ar dainuską.
Matau, kaip Sruoga nervingai
susizeria popieriaus lapus ir,
užsimovęs kepurę, sprunka į
kiemą. Ką jis tokiais momen-
tais pergyveno -- tur būt, ir
patsai negalėtų apibūdinti.
Ir vis dėlto nenusiminė, su-
manymo neatsisakė, vėdamas
kiekvieną ramesnę valandėlę.
Dauguma, be abejoj, į tai jokio
dėmesio nekreipė, dėl to nes-
jaudino, o tik, matydami susi-
krimtusį Sruogą, gužčiojo pe-
čiais. Girdi, Sruogą vėl velniai
apstojo.

LIBERTY FEDERAL...

(Atkelta iš 3 psl.)

Elena Vainiūnienė ir kiti, yra
lietuviai. Taupytojams Liberty
Federal moka po pusketvirto
nuošimčio metams ir, be to,
kiekviena taupymo sąskaita
turi federalinę 10,000 dolerių
apdraudą.
Grįžtant prie Liberty Fede-
ral skyriaus atidarymo iškil-
mių, Jūsų korespondentui krito
dar vienas būdingas dalykas.
Kadangi bendrovė buvo įkurta
šio šimtmečio pradžioje, tai
Onai Čeledinienei parūpo pa-
demonstruoti tam laikotarpiui
būdingus moters drabužius.
Ir todėl labai malonu pranešti,
kad mūsų išradinga Ona Čele-
diniene juos iškasė ne kur ki-
tur, kaip tik Vienybės įstaigo-

je... Mat, naujoje Vienybės
rezidencijoje, be kitų muzie-
jinių vertybių, buvo ir idomių
šio šimtmečio pradžios sukne-
lių ir kostiumų, kuriuos lai-
kraščio leidėjai paskolino Li-
berty Federal skyriaus atidary-
mo proga.

Kaip jau sakyta, Liberty
Federal dabar turi arti 27 mi-
lijonus dolerių kapitalo. Nėra
abejonės, kad su skyriaus ati-
darymu ši didžiausia lietuvių
finansinė bendrovė rytinėse
valstybėse netrukus pasieks
30 milijonų dolerių.

Kaip sau norite, bet Liberty
Federal yra nuostabus pamink-
las tiems 33 Philadelphiajos
lietuviams, kurie 1901 m. ba-
landžio 29 d., turėdami vos
76 dolerius kapitalo, nutarė
inkorporuoti šią bendrovę.

M. V.

Vasario 16 minėjimas Stamforde

Kovo 2 d. Stamforde įvyko
iškilmingas Vasario 16 minėji-
mą atidarė ir programą prave-
dė F. Prekeris. Sugiedojus
Amerikos ir Lietuvos himnus,
F. Prekeris trumpai nušvietė
Lietuvos Nepriklausomybės
paskelbimo minėjimo svarbą
ir paskaitė sveikinimą gautą
iš Latvių Bendruomenės Stam-
forde. Susirinkusieji vienos
minutės susikaupimu pagerbė
žuvusius dėl Lietuvos laisvės.

Labai gražų žodį tarė S. Gu-
das. Nė 22 metus bet apie 500
metų buvo laisva Lietuva. Jau
1236 metais karaliaus Mindau-
go suvienyta Lietuvos valsty-
bė buvo stipri ir žinoma visam
anų laikų rytų ir vakarų pasau-
liui. Vėliau, kad is sąjungoje
su lenkais, Lietuva neprarado
savo savarankiškumo. Ilgus
amžius kovojusi Lietuva buvo
perblokuota daug didesnių ir
stipresnių kaimynų, bet lais-
vės ir savo krašto meilės ne-
pajėgė išdildinti net ilgiausi
sunkios sprespaudos ir rusini-
mo metai. Vasario 16 dienos
minėjimas nėra tuščia pramoga
bet priminimas, kad kiekvieno
lietuvio šventa pareiga yra rū-
pintis Lietuvos išlaisvinimu.
Po to sekė ilga ir graži pro-
grama. Skautų Vyčių Oktetas.

M. Liuberskio vadovaujamas,
padainavo daug gražių dainų
kurios gaudino klausytojų šir-
dis ir ne vienam ašaros nurie-
dėjo per skruostus. Taip pat
labai gražiai pasirodė Stamfor-
do jaunimas. Pianinu paskam-
bino L. Bražėnaitė ir D. Stri-
mavičiūtė, o B. Budrevičius ir
jo sesutė Onutė, abu pradžios
mokyklos mokiniai, padeklama-
vo patriotinius eilėraščius.

Per minėjimą buvo surinkta
116 dolerių aukų.

Janė Čerakas

DIDELĖS NUOLAIDOS LIETUVIAMS,
kurie pas mus perka drabužių medžiagas savo
giminėms į Lietuvą ir Sibirą pasiusti.
VILNONĖS IR KITOKIOS MEDŽIAGOS
PALTAMS, KOSTIUMAMS IR SUKNELEMS.
SUPERIOR PIECE GOODS CORPORATION
200 ORCHARD STREET NEW YORK 2, N. Y.
TELEFONAS AL 4-8319

LIETUVIŠKI SŪRIAI
Lietuviški sūriai, gaminami Michigan valstybėje
yra švieži nes jie atgabenami lėktuvais:
Petro Lisausko krautuvėje taip pat galite gauti lietuviš-
kos Boston Baking Co. gamybos duonos, lietuviškų
desrų ir šviežių, tiesiai iš fermos atvežtų kiaušinių.
Lisausko krautuvėje gaunami tik švieži produktai.
PETRAS LISAUSKAS
64-09 CLINTON AVENUE MASPETH, N. Y.
(Prieš Maspetho Lietuvių baznyčia) Tel. TW 4-8087

ALBERT F. PETERS
(PETRAUSKAS)
Apdraudos ir knygvedybos patarnavimas.
Federalinių, valstybės ir miesto taksų pildymas.
116-55 QUEFNS BLVD., FOREST HILLS 75, N. Y.
Tel. VI 3-1477
Namų adresas. 106-53 95th St., Ozone Park 17, N. Y.

DIDELĖS NUOLAIDOS SIUNČIANTIEMS
PAKIETUS Į LIETUVĄ!
Tik asmeniškai atsilankę, galėsite įsitikinti, koks
didelis vyriškų ir moteriškų medžiagų pasirinkimas
Mūsų krautuvėje gausite viską, kas tik reikalinga jūsų
artimiesiems Tėvynėje pradžiuginti.
Vilnonės, šilkinės ir kitokios medžiagos
žemesnėmis kainomis, negu kitur.
DORION MFG'S OUTLET STORES, INC.
148-09 Jamaica Avenue Jamaica 35, N.Y.
(Išilpti Sutphin Blvd. Stotyje) Tel. AXtel 7-6082

GERIAUSIAS
INSURANCE ir REAL ESTATE
PATARNAVIMAS PAS
ORMAN & MICHELSON
110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.
Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Maskvos
reakcija...
(Atkelta iš 5 psl.)
P. Dulles bando pasiro-
dyti sovietinių Baltijos respubli-
kų tautų gelbėtoju. Ko tuo sie-
kiama -- tai bandymo užneri-
kilti ant kaklo žmogui, kuriam
pasisekė nuo kilpos pasprukti.
(Tą pat dieną 23:30 val.
Greenwich laiku Maskva anglis-
kai transliavo Vilniaus Universi-
teto profesoriaus pastabas dėl
Dulles pareiškimų. Jis, be kit-
ko, pareiškė, kad Lietuva, ta-
pus Sov. S-gos respublika, pa-
darius pažymėtinus pasiekimus,
ypač kultūrinis lygis pakilęs "to
an unprecedented plane". Jis
pridūrė, kad daugumas lietuvių,
prieš sovietų santvarką emigra-
vusių, grįžo. Jis išjuokė Dulles,
kad "mes gyvename tragiškas
dienas". "Mūsų tragiškos dienos
pasibaigė 1940 liepos mėnesį,
kada kapitalistinė santvarka bu-
vo nuversta. Mūsų respublikoje
ir sovietinė valdžia buvo įsteig-
ta."

D. KLINGA
Taksų Pildytojas
ir Vertėjas
337 Union Avenue
BROOKLYN 11, N. Y.

CASINO THEATRE
210 E. 86th Street
New York, N. Y.
Nuo kovo 7 iki 13
DER ADLER
VOM VELSATAL
ROTE ROSEN,
ROTE LIPPEN,
ROTER WEIN

VALLY'S
Restaurant
Savininkai
JUOZAS VALKAUSKAS
ir
JONAS SRIGIS
Vieta, kurią lanko visi --
senieji, čia gimusieji ir
naujieji lietuviai.
865 BANK STREET
WATERBURY, CONN.
Tel. Plaza 3-9838

TIKTAI GRAMERCY
Licensed and bonded by
N. J. Banking Commission
pasiūlo jums šiuos patar-
navimus:
Pinigai į Lietuvą per 2
savaites -- pakvitavimas
parūpinamas. 100 rublių
\$10.00. Mokestis \$5.00 iki
\$50.00 sumos.
Laikas siųsti pinigus
dovanas VELYKOMSI!
Siuntiniai į Lietuvą
Reikalauti mūsų 16 psl.
katalogą ir vaistų kaino-
raščių.
15 metai tūkstančiai paten-
kintų klientų.
GRAMERCY -- Suite 925
744 Broad Street
Newark 2, N. J.

Būkite tikri, kad jūsų do-
vanojamieji siuntiniai į
Lietuvą, Latviją, Ukrainą
ar kitas Sovietų Sąjungos
dalis
Yra 100% apdrausti
Siųsdami savo paketus,
būkite tikri, kad jūs siun-
čiate juos per **autorizuotą**
firmą ir reikalaukite ap-
draudos įrodymo.
Jūsų pačių interese turėti
reikalus su patikima ben-
drove, kuri yra biznyje
daugiau kaip 25 metai.
Mes didžiujamės savo
mandagiu, asmeniniu, ati-
džiu ir greitu patarnavimu.
Gautus paštus siuntinius
nes pakvituojame ir pa-
siunčianė sąskaitą per
24 valandas.
Atsilankykite į bet kurį
mūsų Skyrių ir pareikalau-
kite Vedėjo parodyti jums
paliudytą kopiją mūsų ap-
draudos poliso **NUO DŪRŲ**
IKI DŪRŲ.

Reikalaukite mūsų
puikių katalogų
GLOBE
PARCEL SERVICE, INC.
716 Walnut Street
Philadelphia 6, Pa.
Walnut 5-3455
1991 Broadway
New York 23, N. Y.
Tel. LYceum 5-0900
4102 Archer Avenue
Chicago 32, Illinois
Tel. FRontier 6-6399
1313 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio
Tel: UTah 1-0807
Room 10, Ellis Bldg
Room 10, Ellis Bldg-
409 W. Broadway
Boston 27, Mass.
Tel. ANDrew 8-8764
6446 Michigan Avenue
Detroit 10, Michigan
Tel. TASHmo 5-7560
683 Hudson Avenue
Rochester, N. Y.
Tel. BAKER 5-5923
39 Raymond Plaza, West
Newark 3, N. J.
Tel. MITchell 2-5334

M. AND Z. COLLISION WORKS
JULIUS MALDUTIS
Sulankstyty automobilių dalių ištiesinimas, pakeitimas
naujomis, dažymas ir poliravimas
937 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
(Tarp Morgan ir Bushwick Ave.) Tel. EVERgreen 8-9794

TRAUN'S BAR RESTORANAS IR BARAS
AUGUST TRAUN, Savininkas
N. E. Cor. 7th ir Dauphin Street, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-9785

Dlugošas moko karaliačius, per jo peti žiūri šv. Kazimieras

KAZIMIERO VARDAS PASKLIDO PLAČIAI PASAULYJE

Kazimieras Gediminaitis gimė 1458 m. spalio 3 d. Krokovoje. Jo prosenelis buvo Didysis Lietuvos Kunigaikštis Gediminas, o senelis karalius Jogaila. Jo tėvai iš viso turėjo 12 vaikų: 6 sūnus ir 6 dukteris, iš kurių Kazimieras buvo antrasis iš eilės.

Jaunas dienas jis daugiausiai praleido Krokovoje ir apie Lietuvą bei jos praeitį nemaža patyrė iš savo mokytojo istoriko Liongino Dlugošo, kuris apie savo auklėtinį kronikoje rašo, kad tai buvęs puikus, retų gabumų ir nuostabaus mokslumo jaunikaitis.

Atrodo, kad tėvas iš šešių berniukų irgi labiausiai mylėjo Kazimierą ir rengė jį savo įpėdiniu. Pirmiausiai jis bandė pasodinti į Vengrijos sotą, kur buvo pasiuntęs Kazimierą su kariuomene prieš to krašto valdovą, bet žygis jaunajam Kazimierui nepavyko. Karalius traukė Kazimierą prie valstybės reikalų ir ėmė su savim keliaudamas po Lenkiją, Lietuvą ir Prūsiją.

1475 m. Kazimieras pirmą kartą išvydo savo tėvų Žemę Lietuvos sostinę Vilnių, kur jo tėvas karalius priiminėjo svetimų valstybių pasiuntinius.

Tėvui nutarus kiek ilgiau pasilikti Lietuvoje, Kazimieras buvo išsiųstas valdyti Lenkijos ir taip jis dvejus metus Krokovoje pavadavo savo tėvą. Jis stengėsi visiems būti teisingu. Gi kai po poros metų grįžo į Vilnių, jis vis labiau pradėjo trauktis iš viešo gyvenimo, susitelkdamas maldai. Dažnai tarnai jį rasdavo susnūdusį sąsloje, kur jis meldėsi, arba vidurnaktį matydavo prie bažnyčios durų. Jis rūpinosi pavargėliais ir nelaimingaisiais. Žmonės džiaugėsi Kazimieru ir vadino savo tėvu ir globėju.

Tačiau Kazimiero gyvybinės jėgos gęso. Jis sirgo džiova. Trumpai pasirgęs, mirė 1484 m. kovo 4 d. Gardine, kur prieš 50 metų lakstingalos besiklausydamos mirtinai nušalo ir jo senelis karalius Jogaila.

Kazimieras buvo palaidotas Vilniuje. Tuoj pradėjo plačiai sklįsti garsas apie jo šventumą ir stebuklus. Nespėjo praeiti 37

metai nuo mirties. Kazimieras Romoje buvo paskelbtas palaimintuoju, o kiek vėliau sventuoju.

1636 m. popiežius Urbanas VIII jį paskyrė Lietuvos globėju, gi mūsų laikais, jau po karo, arkivyskupo J. Skverockio rūpesčiu, popiežius Pijus XII šv. Kazimierą paskyrė ypatinguoju Lietuvos jaunimo globėju.

Šv. Kazimiero garsas yra pasiekęs ir kitus kraštus, čia jau neminint Lenkijos. Gal daugiausiai jo garbinimas paplitęs Italijoje. Ten VI ir XVII amž. buvo išspausdintos šv. Kazimiero penkios biografijos italų ir lotynų kalbomis. Jis yra Palermos miesto, Sicilijoje, globėju, ir kai 1636 m. Vilniuje šv.

Kazimiero palaikai buvo perkelti į naują koplyčią, tolimame Palermos mieste išskilmės buvo svenčiamos 8 dienas. Maltoš riteriai XVII amžiuje buvo pasirinkę šv. Kazimierą savo globėju, gi 1785 metais tolimoj Pietų Amerikoje, Venecueloje, buvo kurtas šv. Kazimiero miestas -- San Casimiro, su to pat vardo parapija ir bažnyčia. Bet daugiausiai šv. Kazimiero vardo bažnyčių bene bus Amerikoje, kur priskaitoma apie 40, iš kurių apie 20 priklauso lietuviams.

Kaip matome, šv. Kazimiero vardas per tuos 500 metų yra plačiai pasklidęs po visą pasaulį.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA. AND NEW JERSEY
1601-3 SO. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON ST. PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

SCHUYLER SAVINGS

and LOAN ASSOCIATION

of Kearny, N. J.

ĮSTEIGTA: 1924 m.

Julius Paknis, President
George Katilus, Vice-pres.
Peter W. Velevas, Ex. Mgr.
Joseph M. Belza, Treasurer
Mrs. S. Dasker, Asst. Sec'y

24 Davis Avenue
KEARNY, NEW JERSEY

Atdara kasdien, išskyrus šeštadienius ir šventadienius, nuo 10 v. 4. iki 3 v. p. Penktadienių vakarais nuo 6 iki 8:30.

MOKAMA 3

Kapitalas \$1,600,000

Kad Jūsų giminės ir artimieji laiku gautų dovanas VELYKOMS!

reikia neatidėliojant siųsti iš anksto.

Pradžiuginkite šventėms savo artimuosius pasiųsdami tuojau pat siuntinį dovanų.

Naudokitės patarnavimu patikimos, atidžios ir greitos patarnavimų firmos.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., Inc.

135 WEST 14th STREET Tel. CHelsea 3-2583 (Licensed by the U. S. S. R.)

Pagal susitarimą su „Intourist“, mūsų firma yra įgaliota siųsti siuntinius į visas Sovietų Sąjungos respublikas. Visos išlaidos, įskaitant muitą, apmokamos firmos įstaigoje. Siųsti galima tik naujus daiktus. Pristatymas garantuotas. Siuntinius galima atnešti asmeniškai arba prisiųsti paštu.

Įstaiga atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak. Sekmadieniais iki 4 val. p. p.

116 East 7 Street
NEW YORK, N. Y.
Tel. YU 2-0380

900 Literary Road
CLEVELAND 13, OHIO
Tel. TOWer 1-1461

Klijentų patogumui atidaryti šie skyriai:

11339 Jos. Campau
DETROIT 12, MICH.
Tel. TOWnsend 9-3980

332 Fillmore Avenue
BUFFALO 6, N. Y.

632 W. Girard Avenue
PHILADELPHIA 23, PA.
Tel. WALnut 5-8878

LATEST DIVIDEND
DECLARED AT THE
INCREASED RATE
of **3 1/4 %** a year

(3% regular plus 1/4 % extra)
Compounded
QUATERLY

Save Here -- And Profit More -- Right Now!

THE *Kings County*
SAVINGS BANK

Incorporated 1860

2 CONVENIENT OFFICES:

135 Broadway at Bedford Avenue

539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue

Member Federal Deposit Insurance Corporation

GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.

39 RAYMOND PLAZA WEST

(Kampas Market St.)

NEWARK, N. J.

Tel. MI 2-5334

Įstaiga priešais Pensylvanijos Stoties, jau veikia 25 metai Jungtinėse Amer. Valstybėse. (Licensed by USSR) PATIKIMIAUSIA FIRMA SIŪSTI SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ ESTIJĄ IR KITAS SSSR SRITIS.

Kad Jūsų giminės ir artimieji gautų siuntinį dovaną VELYKOMS

Tai reikia išsiųsti laiku ir tuojau. Galite siųsti:

Medžiagas drabužiams, odas, valgomus produktus, vaistus, siuvas masinas, akordijonus ir kita. Garantuojame siuntinių pristatymą ir gavėjo parašą: Visos išlaidos įskaitant muitą apmokama firmos įstaigoje.

Atydus patarnavimas, prieinamos kainos. Gaunate pašto pakvitavimą siuntinį išsiuntus. Ypatingas dėmesys siuntiniams atsiustiems iš kitų miestų. Oro paštu siuntiniai išsiunčiami be jokio atidėliojimo. Jūs taip pat galite gauti mūsų sandėlyje įvairiausių prekių reikalingų siuntiniams.

Įstaiga atidaryta kasdien ir šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Atidaryta ir sekmadieniais nuo 9 iki 5 val.

Laikė 4 dienų Jūs gaunate pašto kvitą, kad siuntinys išsiųstas iš Amerikos, o laikė 7-8 savaitių jūsų giminės gauna siuntinį. Oro paštu siuntinys nuveina per 8-10 dienų.

REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE

MARIJONA IR JURGIS JOKUBAIČIAI

322 UNION AVENUE

BROOKLYN 11, N. Y.

Telefonas: EVergreen 7-2089

Draudimo reikalais, taksų paruošimas, Notarinių dokumentų tvirtinimui, kreiptis į
JUOŽĄ ANDRIUSĮ

GENERAL INSURANCE BROKER - NOTARY PUBLIC
Uzpildomi federaliniai ir valstybės taksai, tvirtinami dokumentai ir atliekami visu rusiu draudimai: gyvybės, namu, baldų, automobiliu, bizniu ir t.t. Geras Patarnavimas.
87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
Kasdien iki 8 v.v. Sest. iki 6 v.v. Tel. Virginia 7-4477

Visame New Yorke nerasite gražesnių ir patogesnių salių kaip

GRAND PARADISE

Ką nerengtumėte: koncertą, vestuves, prakalbas ar šokių -- salėse gali tilpti nuo 25 iki 2000 dalyvių. --

J. WEINSTEIN, Reikalų Vedėjas

320 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVERgreen 7-1123

PARK FLORIST
MATTHEW MAŽEIKA,
Savininkas

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

80-15 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
(Skersai nuo Haven teatro) Tel. Virginia 9-3112

FIRE - AUTO - LIABILITY - BURGLARY - GLASS PLATE

ROBERT F. NARK

APDRAUDOS SPECIALISTAS

26 Court Street Brooklyn 1, N. Y. MAin 4-6400
700 Caroline Ave. N. Valley Stream, N. Y. Valley Stream 5-0783
LIFE - HEALTH - ACC. HOUSEHOLD - COMPENSATION

Lietuviai Advokatai

CLEMENT A. VOKET
(Vokietaitis)
41-40 74th STREET
Jackson Heights 73, N. Y.
NEWton 9-6620

K. W. MICHELSON
87-14 111th Street
Richmond Hill 18, N. Y.
Virginia 6-6060

ST. BREDIS, Jr.
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
APplegate 7-7083

A. J. WESLAN
16 Court Street
Brooklyn, N. Y.
TRiangle 5-6116

A. ANDRIUSKEVIČIUS

Laikrodininkas - Juvelyras
Didelis pasirinkimas
BRANGENYBIŲ
485 Grand Street
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 4-2318

BILL'S BAR

(Buv. Atletų Klubo name)
W. OSIP AUSKAS
Savininkas
Geri gėrimai, geras maistas,
draugiška nuotaka
168 MARCY AVENUE
Brooklyn 11, N. Y.
EV 4-5709

MISIŪNŲ DEGTINĖS KRAUTUVĖ

RAY'S LIQUOR STORE

Juozas ir Izabelė Misiūnai, sav.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.
Ivairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
103-55 LEFFERTS BLVD., RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

BARAS IR RESTORANAS

JULIUS DAUGMAUDIS, Savininkas
Stiklinis baras. Viena gražiausių uželgų Brooklyne.
273 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVERgreen 4-9533

HELEN POVILANSKIENE

Baras - Restoranas - Salė šeimyninėms pramogoms
158 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVERgreen 4-9737

NORITE GEROS -- MENIŠKOS FOTOGRAFIJOS

Portreto, šeimos, vaikų, įvairių progų - vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobūvių ir pan. nuotraukų.
Jums geromis sąlygomis padarys
VYTAUTAS MAŽELIS
422 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.
Tel. HY 7-4677

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.

BARAS - RESTORANAS
VYT. BELECKAS
Savininkas

Salė vestuvėms, susirinkimams, parengimams

1883 MADISON STREET
Brooklyn 27, N. Y.
(Prie Forest Ave. Stoties)
Tel. EV 2-9586

LIETUVIŠKA DUONA - LIETUVIŠKAS SŪRIS
LIETUVIŠKOS DEŠROS IR SKILANDŽIAI

JONAS ANDRULIS
Michigan Farm Cheese, Inc.
Fountain, Michigan

PETRAS LISIAUSKAS
64-09 Clinton Avenue
Maspeth, New York

LITHUANIAN BAKERY
131 Inslee Place
Elizabeth, New Jersey

Norintieji įsigyti šių skanių lietuviškų produktų, kreipiasi į jų gamybos generalinį atstovą **PETRA LISIAUSKĄ**, 64-09 Clinton Avenue, Maspeth, New York.

Tel. TW 4-8087

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVERgreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVERgreen 7-4335

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MATHEW P. BALLAS ALB. BALTRUNAS-BALTON
Direktorius Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

SHALINS FUNERAL HOME

F. W. SHALINS, Jr. J. B. SHALINS
84-02 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. Virginia 7-4499

AUGUST P. GUSTAS, Inc.

AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
354 MARCY AVENUE BROOKLYN, N. Y.
KOPLYCIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR Tel. EVERgreen 7-4774

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVICIUS, Direktorius
410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: STagg 2-4409

Visi šie laidotuvų direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams.

VIENYBĖ

PAS MUS

LIETUVIŠKOJI TELEVIZIJA

Margareta Pulokienė, mūsų skaitytoja, jau kuris laikas serga ir tebėra šv. Vincento ligoninėje. Jos sveikata dabar pradėjusi gerėti.

Kazys Rainys vardadienio (kazimierinių) proga gavo dovaną: pusišerė Bronė Spudienė jam užrašė visiems metams Vienybę.

P. Annakauskas praneša, kad jo "bosas" Andrius Bubelis gavo didelį Lėvyno vadovybės užsakymą -- pasiūti 122,000 puspalčių jūrininkams. Panašų, tik kiek mažesni, užsakymą gavo ir A. Matulio siuvykla.

Aldona Noakaitė, skaučių vietininkė New Yorke, praeitą savaitę lūžo dešiniąją ranką, kuri turėsi būti gipse apie aštuonias savaites.

Pranas Lapė, dailininkas, praneša, kad šį šeštadienį, kovo 8 d., 2 val. po pietų, Liet. Pil. Klube įvyksta Lietuvių Dailininkų Sąjungos višutinis susirinkimas.

Julija Rajauskaitė, pianistė, vasario 27 d. davė savo koncertą, kurį ruošė Rutgers Universitetas, New Brunswick, N. J. Gegužės 11 d. jos koncertą rengia Columbia Artists Town Hall, New Yorke.

Antanas Markūnas, prieš karą gyvenęs Seattle, Wash., prašomas atsiliepti šiuo adresu: F. Daugavietis, 2446 S. Elm St., Fresno Cal. Jam yra žinių iš Latvijos.

A. Povilauskienė, Vienybės kaimynė, praeitą šeštadienį su draugais minėjo savo gimtadienį.

J. Liudvinaitis ir Vladas Tursa, ALT Lindeno skyriaus pirmininkas ir sekretorius, Vasario 16 minėjimo proga priimtą rezoliuciją įteikė Kongreso narei Florence Dwyer, kuri ją paskelbė Congressional Record.

Ignas Sutkus, vietos biznierių, jau antras mėnuo su žmona atostogauja Miami, Floridoje. Sutkai grįžta į Brooklyną kovo 20 d.

Lietuviška televizijos programa, pavadinta "Sveikinimas Lietuvos Nepriklausomybei", bus duodama sekmdienį, kovo 9 d., 4 val. po pietų, 13 kanalu. Šioje programoje bus paminėta Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 40 metų sukaktis ir Sv. Kazimiero 500 metų gimimo sukaktis. Bus žiūrovams įrodyta, kad Vilnius, senoji Lietuvos sostinė, visuomet buvo, yra ir bus Lietuvos širdis.

Šioje lietuviškoje TV programoje, kuriai vadovauja Jokubas Stukas, dalyvauja: Jonas Budrys, Generalinis Lietuvos Konsulas, kun. Mykolas Kemėžis, kuris paskaitys maldą į Sv. Kazimierą, Skautų Vyčių vyrų oktetas, kuriam vadovauja Mykolas Liuberskis, aktorius Juozas Daubėnas, deklamuotoja -- Ramunė Vilkušaitė, taip pat Rūtos Radijo Ansamblio choristai, diriguojami Algirdo Kačanausko ir tautiniai šokėjai, vadovaujami Jadvygos Matulaitienės. Programos direktoriui talkininkauja režisierius Almus Šalčius.

SUDARYTA BALSAVIMO KOMISIJA

L. B. Ridgewoodo Apylinkės Tarybos ir L. B. selmo atstovų, balandžio 27 d. balsavimui praversti, Rinkimo Komisijoje sutiko būti: Aleksandra Daniūnienė, Antanas Kirkyla, Jurgis Sirgėda, Regina Viliamienė ir Juozas Vilpišauskas. Balsavimo patalpas sutiko užleisti, Lietuvių Atletų Klubas, 1332 Halsey St., Brooklyn 27, N. Y.

Artėjant balsavimo laikui, primename, kad balsuoti galės tik pilnai apsimokėję nario mokesį už 1957 - 1958 m. ir vėliaus. 1957 - 1958 metų nario mokesis: dirbantiems nariams po \$2, nedirbantiems po \$1. Mokesčius prašome siųsti, vardu: K. Bačauskas, 1720 Madison St., Brooklyn 27, N. Y. Gavę pinigus, pakvitavimą ir solidarumo mokesčio ženklelius prisiųsime paštu.

K. Bačauskas
Ridgewood Apyl. kasininkas

Juozas Kazakevičius, vietos biznierių Juliaus Daugmaldžio giminaitis, praeitą savaitę buvo užmuštas pravažiuojančio sunkvežimio Philadelphiaje. Velionis buvo apie 50 m. amžiaus, kilęs iš Scrantono, paliko žmoną ir ištekęsiją dukterį.

Helen Venienė praneša, kad Maspetho Liet. Pil. Moterų Klubas rengia kortų vakarą, kuris įvyks kovo 21 d., penktadienį 8 val. vak. klubo salėje, 69-61 Grand Avenue.

Dr. J. K. Valiūnas ir dr. J. P. Kazickas, Neris International, Inc., direktoriai, kurių dėka, New Yorke Lietuvių Taryba Vasario 16 minėjimo rinkliavą padidino iki 2,035 dolerių. Mat, juodu Lietuvos laisvinimo reikalams per Vienybę prisiuntė dar savo 250 dolerių auką.

- V. Maželio nuotrauka

BALFAS GAVO 6000 DOLERIŲ

Kovo 1 d. vakare Lietuvių Piliėčių Klubo patalpose susirinko New Yorke ir New Jersey BALFO talkininkai. Pasidžiaugė 1957 metų vajaus rezultatais ir suskaitė vargšų reikalams surinktas aukas. Jų susidarė virš 6,000 dolerių. Vajaus pirmininkas Vitalis Žukauskas pinigus perdavė naujam BALFO Centro reikalų vedėjui, kun. L. Jankui, kuris visų šelpiamųjų vardu Žukauskui, Komitetui ir aukotojams padėkojo.

Po oficialios dalies, susirinkusieji į pabaigtuvių aktą pasivaišino kavute ir pasišnekučiavo.

PADĖKA

Šeštadieninės Maironio mokyklos Brooklyne tėvų komitetas reiškia nuoširdžiausią padėką visiems mokyklos rėmėjams.

Šiais mokslo metais mūsų lietuviškąją mokyklą ypatingai parėmė šios organizacijos bei asmenys:

Lietuvių Bendruomenės I-ji Apylinkė (per pirm. Br. Kulį) mokyklai įteikė \$80.00;

IV-sios abiturientų laidos tėvai (per J. Remežą) -- \$75.33; New Yorke Lietuvių Gydytojų Draugija -- \$25.00.

Lietuvių Moterų Atstovybės New Yorke Klubas (per pirm. V. Jonuškaitę-Leskaitienę) -- \$20.00;

Juozas Ginkus -- \$5.00 ir savikaina atidavė prekes kalėdiniam parengimui;

A. Andriuškevičius aukojo vertingų daiktų mokyklos loterijai;

Vertingų knygų mokyklai dovanojo "Ventos" leidyklos savininkas Jonas Rimeikis (per brolius V. ir A. Jonikus) ir Lietuvių Bendruomenė (per apygardos pirm. J. Šlepetį).

Visiems didelis ačiū! Ačiū ir visiems kitiems, čia nesuminėtiems, smulkesnėmis aukomis prisidėjusiems prie Maironio mokyklos išlaikymo.

Maironio Mokyklos Tėvų Komitetas

NAUJOSE PAREIGOSE

Darbų apimčiai ir narių skaičiui didėjant, Korp. Neo-Lithuania valdyba pakvietė tėvų vaduotoją Danutę Statkutę, arbiter elegantiarum pa-

vaduotoją Danutę Leskaitytę ir spaudos ir informacijos reikalams Juozą Tysliavą, Jr.

Korp. Neo-Lithuania nutarė suruošti Finis Semestris pobuvį su vaišėmis ir šokiais gegužės 10 d. Liet. Pil. Klubo salėje, Brooklyne.

PARDUODAMAS GRAŽUS ŠALIŪNAS-RESTORANAS

Brooklyne, Williamsburgo dalyje, parduodamas moderniškas įrengtas pelningas šaliūno restorano biznis su dviem namais, turinčiais centralinę aliejaus šildymo sistemą. Šeši dideli butai ir krautuvė. Labai geroje biznio atžvilgiu vietoje. Savininkas nori pasitraukti iš biznio. Dėl smulkesnių informacijų, telefonuoti: EV 4-9533.

MIELAI KOLEGEI DANTŲ GYDYTOJAI

STASEI DIMIENEI,

JOS MOTINAI MIRUS,
reiškia gilią užuojautą

DANTŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJA NEW YORKE

JUOZUI IVANAUSKUI

MIRUS

gilių artimųjų skausmą supranta ir našlei ONAI IVANAUSKIENEI bei sesei BRONEI KAZUKAUSKIENEI su šeima seserišką užuojautą reiškia

LIGIJA BIELIUKIENEI
Lietuvių Moterų Atstovybės Pirmininkė